

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HERLOVIANEREN

MEDLEMS-
BLAD
FØR
HERLOVIANERSAMFUNDET

68. ÅRGANG

NUMMER 70

JUNI 1990

*Skolebygningen fra øst.
Paul Brams ('39).*

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Forstanderen: Ved 425 års jubilæet

I det jubilæumskrift, Kontakt (skolens blad for forældrene) udgav i anledning af 850-års jubilæet i 1985, skrev jeg en oversigt over, hvad der var sket på Herlufsholm de sidste 20 år - siden Axel Reedtz-Thotts artikel i årsskriftet 1965, hvori han redegjorde for udviklingen 1915 - 1965.

Skolen fejrer den 23. maj i år sit 425-års jubilæum, og jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at fortælle lidt om nogle af de væsentligere ting, som er sket på skolen i den tid, jeg har været forstander.

I min artikel til 850-års jubilæet redegjorde jeg for skolens udbygning til dagelever.

Den aftale, vi havde indgået med amtet om henvisning af dagelever, udløb i 1989, da det sidste hold på 25 elever blev henvist til os. Vi har forhandlet med amtet om en mulig forlængelse, men nu er amtet ikke længere interesseret, da det har rigelig plads på sine egne gymnasier. Vi finder, det er værdifuldt at have dagelever og håber, der fortsat vil være søgning, selvom de nu selv må betale skolepengene - hvad mange allerede gør.

Hele den omtalte udbygning havde været dyr og tæret på Stiftelsens ressourcer.

Nu kom turen til kostskolen, som i de år havde været stedbarnet. Jeg mødte derfor en lang ønskeseddel, da jeg til-

trådte. Et meget presserende krav var modernisering af køkkenet og serveringen. Allerede i 1977 havde miljømyndighederne meddelt, at køkkenet var gammelt og på visse punkter utidssvarende. For at godkende køkkenet og serveringen blev der stillet en række krav, og samtidigt lod brandmyndighederne i Næstved høre fra sig og stillede sine krav.

Forholdene havde længe trængt til forbedring. Køkkenet havde i mange år været belastet til den yderste grænse for at sørge for de daglige måltider til disciplene, og serveringen for dem var meget besværlig og uhensigtsmæssig på grund af pladsforholdene. Det ville formodentlig være nødvendigt at udvide Lille Spisesal ind i oldfruens domæne, og da hendes lokaler også tiltrængte en modernisering, blev det af skolen benyttede arkitektfirma, Kgl. Bygningsinspektør Stærmosé, Odense, anmodet om at fremkomme med en samlet plan til løsning af problemerne.

Min forgænger, Jens Just Jermiin, var naturligvis ikke ivrig efter at tage stilling til så store dispositioner kort før, han skulle holde op, så det blev mig, som måtte tage ansvaret for, hvad der skulle ske med Klosterbygningen.

Adskillige forslag havde været drøftet, bl.a. et der gik ud på at inddrage Festsalen som spisesal, så spisningen kunne foregå i Store Spisesal og Festsal-

len. Derved blev der mulighed for at overføre Lille Spisesal til oldfruen.

Jeg fandt planen uantagelig, idet jeg ikke kunne gå med til at nedlægge Festsalen. Argumentet, at det bestående køkken kunne fungere under ombygningen, gjorde ikke større indtryk på mig. Jeg bad derfor arkitekterne komme med et nyt forslag. Det gjorde de, og på basis af det lykkedes det allerede i 1979 at få de fornødne tilladelser og godkendelser - og det afslag på andragendet om statslån, som jeg var forberedt på.

Det ville antagelig have kostet nogenlunde det samme, måske endda mindre, at bygge en speciel bygning til køkken og spisesal, og muligheden blev drøftet. Jeg så dog meget nødtigt funktionerne fjernet fra Klosterbygningen, da jeg frygtede, den ville forfalde, hvis den ikke blev brugt.

Forslaget indebar bl.a. at økonomernes lejligheder blev inddraget i køkkenet og oldfruens i vaskeriet. Køkkenet kunne så disponere over hele stueetagen i sydfløjen, men for at få forbindelse hele vejen igennem blev det nødvendigt at bygge en ny trappe midt i fløjen. Arbejdet gik i gang i juni 1980 og blev afsluttet i oktober 1981. Køkkenet var lukket fra en måned før sommerferien 1981 til en måned efter, i hvilket tidsrum spisningen foregik i Helenhallen.

Herlovianer-Samfundet

BESTYRELSE:

Formand:

Direktør Thomas E. Jermiin ('59)
Bernstorffsvej 176
2920 Charlottenlund
31 63 66 67
Kontor: 33 15 71 20

Næstformand:

Chefsekretær Aase Randstoft ('74)
Duevej 24,6
2000 Frederiksberg
31 19 12 29
Kontor: 31 26 66 40

Kasserer:

Advokat Jan Trier ('58)
Parcelvej 122A
2830 Virum
42 85 25 99
Kontor: 42 88 86 00

Medlemmer:

Vicedirektør George Yelken ('63)
Direktør Kaj Vang-Lauridsen ('74)
Student Carsten Lemche ('87)
Sergentelev Michael Willumsen ('89)

Suppleant:

Stud. jur. Mikkel Rohde ('88)

Revisor:

Advokat Philip la Cour ('75)

Ombygningen omfattede flytning af hovedtrappen og indretning af toiletter på 1. og 2. sal. I den østlige del af stueetagen indrettedes personalefaciliteter og depotrum, og det eksisterende køkken blev ombygget og udvidet, og nyt inventar anskaffet. Der blev indrettet en ny elevator til spisesalene på første sal, og Lille Spisesal blev udvidet. Store Spisesal fik ny gulvbelægning, og anretterrummet blev ombygget. I oldfruens afdeling blev vaskeriet i stueetagen renoveret, og der indrettedes linnedepot og systue på første sal, ligesom der indrettedes garderobe og spise-stue for vaskeriafdelingen på anden sal. Økonomaerne flyttede til lejligheden over godskontoret og oldfruen til den nordlige ende af rektorboligen.

Det var en stor mundfuld at gå i gang med, men det var nødvendigt. Hvis man tager ændringerne i køkken og vaskeri og de derved nødvendiggjorte øvrige ændringer under eet, viste det sig da også, at det blev det største samlede projekt, jeg måtte bevilge af Stiftelsens kasse.

Men der var mange andre ting, som trængte sig på. Rektorboligen var efter det nylige rektorskifte stadig under ombygning og modernisering. Det var startet før min tid, og jeg befattede mig ikke meget med det, men jeg har i alle årene kunnet glæde mig over, at der blev skabt de bygningsmæssige muligheder for, at rektorparret kunne repræsentere skolen så smukt og udfolde den enestående gæstfrihed, som er kommet Herlufsholm til gode.

Der var behov for indretning af speciallokaler, dels til undervisningen, dels til beskæftigelse uden for skoletiden. Det første ønske kom fra idrætslærerne, som foreslog et kælderrum under Helenhallen ombygget, så det kunne bruges som aktivitetsrum og til grundtræning. Da det forholdsvis let kunne lade sig gøre, godkendte jeg det.

Et af højdepunkterne: Ved 850 års klosterjubilæet modtog forstanderen Birgitte Gøye Gården af indsamlingskomiteen og Herlufsholmfonden ved Niels Pontoppidan ('49).

Der var - som der altid havde været - gode muligheder for at dyrke sport, både ude og inde, men jævnlig vedligeholdelse var nødvendig, og lejlighedsvis var betydelige beløb til forbedringer påkrævede. Atletikbanerne blev renoveret, og i stedet for tennisbanerne blev nye kunststofbaner anlagt. Herlufsholm-Fonden deltog heldigvis med et betydeligt beløb i de dyre tennisbaner.

Et tidssvarende musiklokale var stærkt tiltrængt. Musikundervisningen fandt sted i lokalet ved siden af Festsalens scene, men da det blev inddraget til trappen i forbindelse med ombygningen af køkkenet, blev den midlertidigt henlagt til Festsalen.

Da de yngste disciple i 1969 flyttede

til den nye VUE - bygning, blev lokalerne over forstanderlejligheden ledige, og der blev indrettet interimistiske, ikke særligt egnede lokaler til formningsundervisningen i Vuens tidligere sove- og vaskesal, mens lærerlejligheden blev opretholdt.

Arkitekten blev anmodet om at komme med forslag til indretning af nye lokaler til musik og formning i de gamle Vuelokaler. Lærerlejligheden kunne indgå i projektet. Resultatet blev, at etagen i modsætning til tidligere blev delt på tværs, hvilket bl.a. havde den fordel, at der kom mere lys ind i rummene. Der blev indrettet lokaler til formning i den ene ende og til musik i den anden. Takket være, at faglærerne

Herlovianeren

Redaktion:

Oberst N. E. A. Møller ('41)
Holsteinborgvej 100
4243 Rude
53 75 92 01

Medfølgende billedhæfte forærer skolen medlemmerne

Personaliaredaktør:

Fuldmægtig, cand. polit.
Henrik Bahn-Petersen ('72)
Solvej 8, 1.tv.
3400 Hillerød
42 26 92 46
Kontor: 31 29 21 00

Indleveringsterminer:

1. februar til marts nr.
1. maj til juni nr.
1. september til oktober nr.
1. november til december nr.

Adresseforandring:

Se næstsidste side

Tryk:

Dagbladets Trykservice
4100 Ringsted

ISSN: 0901-7712

Udvidelsen af dette jubilæumsnummer har trykkeriet velvilligt leveret til fremstillingspris. TAK.

Red.

blev taget med på råd, og at der blev gjort meget ud af enkelthederne, bl.a. lydisoleringen, lykkedes det arkitekten at løse den ham pålagte opgave fortræffeligt. Jeg har altid lagt stor vægt på, at der var gode muligheder for fritidsbeskæftigelse og bevilget de fornødne beløb dertil.

I alle de gamle bygninger var det nødvendigt at ændre og forbedre forholdene på disciplenes humre, sovesale, vaskesale etc. De første år - under ombygningen af Klosterbygningen - måtte vi nøjes med den årlige gennemgang af humrene i sommerferien, men senere blev det muligt at gå lidt mere konsekvent til værks.

Vi begyndte med Lassengården. Der var 2 sovesale og en vaskesal, som dels lå upraktisk, dels ikke var tilstrækkeligt udstyret med brusere og toiletter. Afdelingen blev totalt renoveret. Der blev indrettet 3 sovesale. De fik direkte tilknytning til de nye rummelige vaskesale, som blev udstyret med de fornødne faciliteter. Enkelte humre blev inddraget, sovesalslærerens kontor flyttet, og der kom en ny indgang fra Røde Plads.

Derefter kom turen til Skolebygningen. I umindelige tider havde der været 2 sovesale på første sal - Øst og Vest. Også her var det nødvendigt at gøre forholdene mere tidssvarende. Sovesal Øst rummede 46 disciple. Det var alt for mange, så den blev gjort mindre. Ligesom på Lassengården blev der indrettet flere brusere og toiletter i vaskesalene, så det ikke længere var nødvendigt med de lange køer.

Efter at disse forhold var bragt i orden, fik humrene på første og anden sal en så alvorlig omgang, at de i virkeligheden blev helt fornyede. Alle humrene blev lagt på sydsiden, medens værelserne mod nord blev indrettet til fælles aktiviteter, såsom hobbyrum, TV-stuer, te-køkkener etc. Sidst kom en gennemgang af Museumsbygningen, hvor modernisering, ikke mindst af vaskesalene, også var påkrævet.

Skolebygningen var den, som ændrede de mest karakter. De fleste Gamle Herlovianere forbinder Skolebygningen med gamle, upraktiske humre - ikke uden grund, for murere mellem dem stammede fra begyndelsen af 1850'erne, da der blev sat en etage på Skolebygningen. De havde deres specielle charme. Nu blev murene revet ned og erstattet med nye.

Også Vuen og Egmontgården har, navnlig i de senere år, gennemgået betydelige ændringer, til dels fordi anvendelsen af dem er blevet en anden.

Sygehuset er også blevet gennemgået og moderniseret. Det drejer sig både om lejligheden og sygeafdelingen, hvor hele første sal er inddraget. Desuden er toiletforholdene forbedret.

Det er imidlertid ikke kun det indre af bygningerne, som har været dyr at vedligeholde. Meget bekostelig har omlægningen af tagene været. Tegltage er smukke og hører skolen til. Desværre holder de ikke evigt, og i de senere år har det været nødvendigt at lægge mange af dem om. Det har været en bekostelig affære. Under teglene er der lagt et særligt »tæppe«, så intet kan trænge igennem. Tidligere var det nødvendigt hyppigt at understryge tagene, navnlig af hensyn til sne, som det ellers næsten er umuligt at forhindre i at trænge igennem med vandskade til følge.

I årenes løb er tagene på Godskontoret, Sløjdbygningen, Sygehuset, Museumsbygningen, Klosterbygningen og Kirken blevet lagt om. Hvert sted har det været nødvendigt at overveje, om det skulle være røde eller blå tegl. De røde laves i Danmark, men alligevel har vi lagt blå de steder, vi mente, de hørte til, uanset at de var dyrere og skulle købes i udlandet.

Overgangen til gasvarme med det dertil hørende ledningsarbejde, som bl.a. omfattede flere bygninger end tidligere, var dyr. Herlufsholm har træ i skovene og halm på markerne, men alligevel foretrak vi indlæggelse af naturgas. Der er gjort meget for at styre varmemeforbruget, bl.a. med ure og med varmevekslere i de enkelte bygninger, så det er begrænset, hvor varme styrtebade, det er muligt at tage.

Stiftelsen havde også store udgifter til bygningen af pensionistboligen »Røde Hus« og moderniseringen af »Leths Stiftelse«.

Det mest bemærkelsesværdige, som er sket i de senere år, er, at der er kommet piger i kostskolen. Allerede Axel Reedtz-Thott havde undersøgt, om det var økonomisk muligt at etablere i hans tid, men havde måttet opgive det. Da jeg fik det generøse tilbud fra Herlufsholm-Fonden, at de ville undersøge mulighederne for at bekoste en bygning, som kunne huse pigerne, slog jeg med stor glæde til med det samme. Det lyk-

kedes for Fonden, så den til jubilæet i 1985 kunne overdrage skolen Birgitte Gøye Gården som gave.

Det blev en stor succes. Der viste sig et så stort behov for at kunne sende piger hertil, at Egmontgården måtte inddrages til pigerne. Vi har nu åbnet mulighed for, at piger også kan komme ind i 8. og 9. klasse, og det store pres har gjort det nødvendigt at bygge Pernille Gøye Gården.

Det i vide kredse anerkendte behov og skolens gode omdømme har bevirket, at en række fonde og institutioner har ydet så store tilskud, at næsten halvdelen af omkostningerne ved bygningen af Pernille Gøye Gården er dækket. En stor hjælp blev ydet af Gammelherlovianeren ingeniør Allan Andersen ('44), som har udført jordarbejdet gratis i forbindelse med både Birgitte Gøye Gården og Pernille Gøye Gården.

I min tid som Forstander er der sket meget, og det er kun muligt at fremdrage en del af de større dispositioner. I sommerferien 1979 fik jeg brev fra lektor Kristian Olsen, som foreslog, at Skolebygningen, som tiltrængte facadebehandling, blev malet hvid, som den havde været i gamle dage - Hvide Bygninger ctr. Røde Bygning = Klosterbygningen. Jeg fandt forslaget interessant, men var betænkelig ved at foretage en så væsentlig ændring uden den fornødne opbakning. Den var vanskelig at få, og først da arkitekt Stærmosé gik varmt ind for forslaget, turde jeg gennemføre det - hvilket jeg altid har glædet mig over siden.

I forstanderlejligheden er den inderste stue, som oprindeligt var soveværelse, istandsat med parketgulv, tapet og møbler, så den nu dels falder naturligt ind som repræsentationslokale, dels er en hyggelig stue, når der er få til stede.

Vylen har i årenes løb været underkastet væsentlige ændringer. Senest har nye paneler gjort det tidligere kølige lokale til en smuk, indbydende indgang til Skolebygningen.

Munkegangen er repareret. Kirkens ur og vejrhane har været til reparation på Nationalmuseet. I Zoologimuseet har konservator Hedegaard sørget for den nødvendige konservering af samlingen og hjulpet os med at udvide den med forskellige udstoppede dyr og fugle, som ikke længere må handles. Fra Krista og Viggo Petersens Fond har vi

fået en ny kikkert til Observatoriet. Der har også været betydelige omkostninger forbundet med inventaranskaffelser, bl.a. til EDB-udstyr til skolen, hvor vi har fået hjælp af professor Lunds Legat.

Heldigvis har ikke alt været forbundet med store omkostninger. Næppe var jeg tiltrådt som forstander, før Heis foreslog mig, at man Trollemorgen efter kirken skulle samles i Festsalen til fælles morgenbord i stedet for, at deltagerne som tidligere skulle fordeles i Rektorboligen og hos de forskellige hørere. Ideen var jo i virkeligheden oplagt, og jeg gik ind for den straks. Der er ikke tvivl om, at mange har glædet sig over at kunne samles på den måde.

Kirken skulle have nyt orgel, og et sådant er dyrt. Men heldigvis var det en udgift, der påhvilede menighedsrådet, idet Stiftelsen kun havde vedligeholdelsespligten. Endelig er det lykkedes

at plante et oldebarn af Store Pil på den rette plads.

Hvor er pengene kommet fra til alt, hvad der er sket i de senere år?

En del af det tilskud, private skoler får fra staten, er beregnet til vedligeholdelse af bygningerne. Da jeg tiltrådte, var tilskuddet 2½ % af bygningsværdien. Det var derfor naturligt, at jeg prøvede at få bygningerne vurderet så højt som muligt, og det lykkedes at få vurderingen mere end fordoblet med deraf følgende større vedligeholdelsestilskud. Det holdt imidlertid kun nogle år, for så blev beregningsgrundlaget lavet om.

Stiftelsens og skolens private fonde har betalt mange af omkostningerne. Også fra fonde, som står bag skolen, er der kommet store beløb - ikke mindst fra Herlufsholm-Fonden, der som nævnt bl.a. gav Birgitte Gøye Gården.

Elevbetalingerne har ikke deltaget i udgifterne. De går udelukkende til sko-

lens drift. Stiftelsen yder iøvrigt et tilskud til hver enkelt elev. Kostskolekontingentet var i skoleåret 1989/90 kr. 45.000. Som bekendt er der mulighed for, dels fra staten, dels gennem private midler at få nedsat kontingentet, når økonomiske grunde taler for det. Herlufsholm-Fonden lægger - ligesom skolen - stor vægt på, at rekrutteringen sker så bredt som muligt, så økonomiske grunde ikke forhindrer nogen i at gå på skolen.

Jeg skal hvert år aflægge regnskab for Undervisningsministeriet, som gennemgår det grundigt og knytter sine kommentarer til det. Jeg har kunnet aflægge regnskaberne med god samvittighed, og de er altid blevet godkendt.

Med den gamle Stiftelse i ryggen kan jeg sige, skolens økonomi er sund. □

Festtale ved Herlovianersamfundets middag 23. maj 1990

Af F.J. Billeskov Jansen (23')

Herlovianere af mange årgange, Formand, Forstander, Heis, gæster og venner af Herlufsholm.

Det føles vistnok altid som en udmærkelse at få lov at tale til Herluf Trolles og Birgitte Gøyes minde. Jeg har i det mindste netop nu følelsen af, at jeg kommer med en hilsen fra de to store personligheder. Tilfældet har villet, at jeg i det meste af et år har bevæget mig så nær det kan lade sig gøre med mennesker, der døde for fire hundrede år siden. Jeg faldt ind i læsningen af Niels Hemmingsens ligprædiken i Herlufsholm Kirke over Herluf Trolle. Den blev holdt den 15. juli 1565, få meter fra hvor vi nu opholder os. Prædikenen blev trykt samme år og optrykt 1572, så mange kunne læse den, men derefter er den fine lille bog aldrig udgivet igen. Kun Hemmingsens biografiske oplysninger om Herluf Trolle er trykt op, og ofte er citeret Herlufs ord på dødslejet: »Vide I hvorfor vi hedde herremænd, hvi vi bære guldkæder, og haver jordegods, og ville være yppermere og højere agtet end andre?« Men hele talen er et vigtigt dokument om den alvor, hvormed både den lærde teolog og den rige adelsmand mødte de tunge tab, der ramte Danmark under den nordiske Syvårskrig. Denne alvor findes også i en anden mindeta-

le over Herluf Trolle, som holdtes på Københavns Universitet den 10. februar 1566. Taleren var en af de unge professorer, Christian Machabæus, som også straks fik den i trykken. Denne latinske Oratio Funeris har adskillige biografiske træk, som udfylder billedet af Herluf og Birgitte. Hør blot: »Da fjender forrige år hærgede i Skåne og havde lagt en del af landsdelen øde, da tog hr. Herluf til sig de stakkels børn og unge, hvis forældre var blevet dræbt, hvis byer var stukket i brand, hvis muligheder i livet var dem berøvet - og plejede dem omsorgsfuldt«. Når jeg her citerer Machabæus på dansk, er det efter en oversættelse, der er foretaget af en ung klassiker, Peter Fink, og trykt sammen med Hemmingsens prædiken i en bog, som Herlufsholm udsender på 425-års stiftelsesdagen.

På en sådan festdag, hvor Skolen viser sin gæstfrihed, er det værd at anføre, efter Machabæus, at således bar Herluf og Birgitte sig ad: »Der findes vel intet behageligere end venners hyppige besøg. Dem plejede de ret ofte at invitere på besøg, at tage høfligt imod dem ved deres ankomst, at lade dem beværte prægtigt og at tage afsked med dem på værdig vis. Aldrig er venner kommet til ulejlighed. Nej ved til stadighed at tilføje nye velgerninger til de tidligere fastholdt de besindigheden og beskedenheden, venskabets smukkeste pryd. Oprig-

tigheden bevarede de ukrænket, således at tungen ikke udtrykte noget andet end det, som hjertet følte. Om disse kunne vi med rette sige som den græske komediedigter Menander: Den der har venner, skal regne med at have skatkamre« (168-69).

Det græske citat i den latinske tale vidner om den verden, Herluf Trolle bevægede sig i, formet af kristelig ansvarsbevidsthed og antik livsvisdom. Denne dobbelthed udtrykkes også i fire latinske digte, som ledsagede Machabæus' Oratio, de har forskellige forfattere, alle venner af Herluf og Birgitte. De er nu oversat af dr. phil. H.D. Schepelern i den nye bog, som har fået som titel Humanitas Christiana. For det samlede begreb hos Niels Hemmingsen, Herluf Trolle og Christian Machabæus er humanitet, omsorg for mennesker der lider, de skal hjælpes og trøstes. Men også omsorg for venner, som skal hilse og glædes.

Den hilsen, jeg tør bringe fra de to kære, er da et dobbelt budskab: mød modgang med alvor, både egen sorg og landets trængsler, og giv plads til glæde og fest mellem venner.

Det har været en både alvorlig og glædelig dag for Herluf og Birgitte, den 23. maj, da de undertegnede fundatsen for Herlufsholm. Lad os glæde os med dem i ønsket om, at deres skole og minde må leve. □

En bog om Herluf Trolle i en bevæget tidsalder

Til 425-året for grundlæggelsen af Herlufsholms frie Skole har F.J. Billeskov Jansen ('26) udgivet Niels Hemmingsens ligprædiken ved Herluf Trolles begravelse samt en tale, af Christian Machabæus, som blev holdt 1566 på Københavns Universitet. *Herlovianeren* har bedt Billeskov Jansen fortælle om tilblivelsen af dette særprægede festskrift.

Red. Hvordan opstod ideen? Udsprang den af planer til Skolens jubilæum?

B.J. Det kræver ikke nogen forklaring, at en herlovianer interesserer sig for sin skoles oprindelse. Men nok en anledning til at efterspore forhistorien. For mig kom den med Herlovianersamfundets 100-års jubilæum i 1950, hvor jeg blev bedt om at holde talen for Skolens stiftere. For at komme bag om de traditionelle temaer gik jeg historisk til værks og med udgangspunkt i Ligprædikenens biografiske del, som var optrykt foran i G.L. Wads udgave af Breve til og fra HT og BG (1893), fulgte jeg Herluf Trolles studier, hans møde med Melanchton, hvis forelæsninger han fulgte i Wittenberg 1536-37. Det var af Melanchton, han lærte at forene aktiv kristendom og lærd humanisme, ligesom også teologen Niels Hemmingsen gjorde det, da han 1537 afløste Herluf Trolle under Melanchtons kateder. Det var grundige kundskaber i Bibelens sprog, hebraisk og græsk, der skulle give protestanterne våben i hænde til at bekæmpe katolikernes fortolkninger af Skriften.

Red. Men Herlufsholm skulle jo ikke være et universitet? Hvordan kom ideen til skolen?

B.J. Den fik Herluf Trolle ikke i 1536. Det var først fra 1543, at der i Sachsen skabtes nye skoler, hvor under tilsyn af Melanchton latin, græsk og hebraisk blev dyrket intensivt. 1548 var Herluf Trolle og Birgitte Gøye med i et stort følge, som ledsagede Christian 3.'s datter Anna, som blev formælet med hertug August af Sachsen. Her kan de have hørt om disse »børneskoler udi Tyskland«, som Niels Hemmingsen fortæller os. Herlovianersamfundets jubi-

læumsfest fandt sted i Studenterforeningen. Da jeg efter talen traf på Sven Clausen ('11), sagde han: »Jeg tænkte nok, det kom fra disse tyskere« (som han jo konsekvent tog afstand fra!).

Red. Jeg var ikke med den aften, men jeg kender din tale fra *Herlovianeren* 1950. Du har også Herlufsholm med i din bog »Liv og Lærdom«.

B.J. Det var en anden station på vejen. Georg Brandes hævdede, at Danmark altid var 40 år tilbage for Europa i kulturel udvikling. Ved en forelæsning ved Københavns Universitets årsfest 1961 udpegede jeg nogle *udkigsmænd*, som havde holdt os på højde med udlandet: Herluf Trolle i 16. århundrede, Ole Worm i 17. århundrede - og Georg Brandes i det 19. århundrede! Forresten er der ved Herlufsholms start endnu en inspiration at notere. Skolens første rektor, Hans Mikkelsen, kom lige fra Strasbourg, med anbefaling af den dér virkende moderne pædagog, Johannes Sturm, elev af Melanchton. Men 1989 skulle jeg til en nordisk litteraturhistorie, der udkommer i USA, berette om tiden 1520-1700. Jeg besluttede at lægge vægt på den tætte forbindelse mellem adelen og den nye kirke. Jeg tog fat på Hemmingsens Ligprædiken, som blev trykt 1565 og 1572 - men der, efter aldrig i sin helhed. Mødet mellem Danmarks store teolog og den os velkendte admiral, administrator og skolestifter gav mig lyst til at udgive bogen, og da jeg foreslog Forstanderen, at Herlufsholm skulle befordre den i trykken, slog han glad til: Her var en lejlighed til at markere 425-årsdagen.

Red. Men er det ikke en opgave for en teolog og kirkehistoriker?

B.J. Jo, men du véd, en dansklærer skal kunne sætte sig ind i alle sider af en periodes åndsliv. Det er netop på Herluf Trolles tid spændende at se, hvorledes en prædikant ikke blot kan Bibelen, og vel at mærke *hele* Bibelen, både Det gamle og Det nye Testamente, men kan bruge f.eks. en tragedie af Sofokles, når det gælder om at vise hvad ulydighed mod en gud kan føre med sig. Men selvfølgelig er teologien i centrum. Niels Hemmingsen var højt

anset ikke blot i Danmark, men over hele den protestantiske verden. En folioudgave af hans fleste afhandlinger blev trykt i Geneve. Han var en benådet pædagog; det er let at følge hans fremstilling af begreber som tvivl og tro, synd og nåde, fortabelse og frelse. Det var en oplevelse at trænge ind i Hemmingsens kristelige univers og videre tilbage til Melanchtons for med spring at nå ned til oldtidens største kristne tænker, Augustin.

Red. Kan Niels Hemmingsen læses uden videre i dag? Er sproget ikke meget forældet?

B.J. Vi kender alle Herlufs ord til dr. Niels: »Vide I, hvorfor vi hedde herremænd, hvi vi bære guldkæder og have jordegods og ville være yppermere og højere agtet end andre?« Det er jo let nok, »yppermere« forklares ved »højere agtet«. Men der er mange ord, som standser læsningen. Derfor er der under alle sider forklaringer, når »Stat« betyder »stand«, »Landskab« betyder »land«, »besynderlig« betyder »særlig«, »skamfute« »afsløre«, osv.

Red. Du har ladet forstå, at Hemmingsen ikke var alene om at tale over Herluf Trolle.

B.J. En skotsk teolog kom til Danmark, på flugt fra hjemlandets katolicisme. Han hed John MacAlpin, latiniseret Johannes Machabæus Alpinas. Han vandt anseelse som professor her og var en tid rektor ved Universitetet. Det var dog ikke ham, som Briand de Crevecoeur antager (i bogen om HT som admiral, 1959), der 1566 holdt en gravtale, *Oratio Funerbris*, på Universitetet over Trolle. Det var hans søn, Christian Machabæus, som var blandt de studerende, som Herluf Trolle havde støttet.

Machabæus havde endda boet i Herluf Trolles residens i København. Han kan derfor give træk fra dagliglivet hos Herluf og Birgitte, nye oplysninger, som nu vil gå ind i stifternes biografier. Han fortæller f.eks. at Herluf Trolle ikke gav efter, når han var optændt af vrede over for en undergiven. Tværtimod sagde han: Hvis jeg ikke var så ophidset, så skulle du få straf! Som andre af tidens adelsmænd lagde Herluf Trolle vægt på selvbeherskelse - og det var en dyd, de søgte forbilleder i hos de gamle grækere og romere.

Machabæus' *Oratio* er netop fuld af antikke fyndord, som står side om side

med bibelcitater. Talen er oversat af en yngre cand. mag., Peter Fink, ligesom de latinske mindevers, der slutter sig dertil, er gendigtet af vor eminente kender af den nylatinske poesi, dr. phil. H.D. Schepelern. På denne måde bliver jubilæumsbogen et nyt bidrag til fremdragelse af de sunkne kulturskatte, som rummes i de talløse latinske prosa- og versetekster, som danskere skabte i middelalderen og renæssancen. Du har jo allerede trykt i *HERLOVIANEREN* (okt. 1989) Schepelerns oversættelse af Hemmingsens gravskrift. Vi kan nu konstatere, at det er dette epitafium, som står på Herluf Trolles sarkofag, men uden forfatternavn. Værd at læse op for diple før en 14. januar!

Red. Synes du, du forstår Herluf Trolle og Birgitte Gøye bedre efter alle disse undersøgelser?

B.J. Jeg ser ham midt i en hård tid. Stolt af sin stand og sit virke. Menne-

skelig, »ens imod alle«, men tungt afhængig af sin tro: går det Danmark ilde i krigen mod Sverige, skyldes det os, for vi har pådraget os Guds vrede. Så danskerne må gøre bod! Hvad er stærkest i ham og hele den lutherske adel: Fromheden eller humaniteten? Det er emnet for bogens indledning, og da her i januar sygdom slog skår i foredragsrækken i Videnskabernes Selskab, sprang jeg til og fortalte 25.1. om Herluf Trolles *humanitas christiana*, med eksempler på »sammenhængen mellem luthersk fromhed, klassisk lærdom og samfundsbevidst adelskab«. Det bør tilføjes, at vort Selskab er det eneste af sin art i verden, hvor der ved hvert møde holdes både et naturvidenskabeligt og et humanistisk foredrag. Så til Herluf Trolles ære måtte atomfysikere og kemikere høre om filologi og teologi. Det havde de rigtig godt af.

Red. En bog har jo også et ydre, ikke

mindst som festskrift.

B.J. Det har vi lagt megen vægt på. Hvis det er blevet en smuk bog, i skabelon i retning af sin tids trykte ligprædikener, skyldes det bogæstetikerens, dr. phil. Erik Dal, og de fremragende bogtrykkere, Poul og Jørgen Kristensen i Herning.

Hvad mere vil du vide? Det er en bog på 200 sider. Med portrætter af stifterne og fine træsnit af Melanchton og Hemmingsen. Forlaget er C.A. Reitzel, Nørregade 20, Kbh. K. Oplaget er begrænset. Takket være Herlufsholm er prisen sat til 175 kr.

Ved du hvad, det er og bliver en mærkelig følelse for en herlovianer at have levet i mange måneder med den gamle og hans tidsalder. □

Gangbroen

Knud Sehested ('35)

Angående artiklen »Rådmandshaven af N. E. A. Møller ('41). Herl. okt. 88, side 687, så er Rådmandshaven i sandhed en perle; men siden gangbroens fjernelse er skoven afskåret fra diple - daglige færden.

Meningen var vel, at skokserne ikke skulle brede sig ind over Herlufsholms indre områder. Men det var jo ikke slemt før krigen, da folk foretog mange

flere skovture til fods, end de gør nu.

Søndag eftermiddag var der dengang et livligt folkeliv på den østre side af åen, hvor der var lavet en græsplæne, ca. 1928. Der var Frelsens Hær, som spillede og sang og prædikede. Jeg husker tydeligt en frelserdame, der højt og jublende proklamerede, at når hun døde, så gik hun lige op til himlen - dette blev illustreret med en arm og en pegefinger lige opad - hvorimod I - undrende diple o.a. - vilde gå durkt ned i helvede.

Men uden gangbro er Rådmandshaven langt væk. Det er jo sådan, at hvis

en dipel har en halv eller en hel time til sin rådighed, så går han/hun ikke over i Rådmandshaven, fordi man skal hele vejen rundt over Hvælvingebroen.

Så det burde overvejes, om ikke en ny gangbro skulle bygges.

For resten hed »Rahbeks Ø« Paradisøen (Pøen), og på voldgraven »jumperede« vi på isfladerne.

Angående fiskeri fik vi i de dage brød fra køkkenet til madding. Fiskende fra gangbroen bed en aborre på min krog og blev i det samme øjeblik slugt af en gedde, som vi med stor jubel halede op. Gedden spyttede dog aborren ud højt over vandet og forsvandt.

Men igen, en kort vej til den nærmeste og smukkeste skov vilde være en naturlig udvidelse af Herlufsholms yndigheder. □

Pudsigt sammentræf

I »Berlingske Tidende« for 1. april optræder side om side Herlovianersamfundets næstældste medlem, H. Friis-Jespersen ('14) med et indlæg og Jens Hage ('57) med en af sine tegninger, mens Sven Holm ('58) i kronikken anstiller betragtninger om at have et livssyn. *Frantz Wendt ('23)*

Kaj Dorph-Petersen i Herlufsholm kirke 23. maj 1990

Det jubilæum, som vi i dag fejrer, skyldes oprettelsen af Herluf Trolles og Birgitte Gøyes Fundats for Herlufsholm Skole - og den er dateret 23. maj 1565.

Skiftende forstandere har gennem de senere mange år virkelig forstået at få noget ud af de senere års mange runde dage - der er foretaget glimrende indsamlinger land og rige rundt - og som resultatet er den ene bygning efter den anden blevet rejst herude. De mange pengemænd - det er navnlig i banker, sparekasser, fonde og institutioner - må nok have undret sig lidt. Op mod Skovkloster-jubilæet i 1985 slap de virkelig mange skillinger, så vi kunne bygge Birgitte Gøye Gården som en flot jubilæumsgave. Og så kommer skolen igen fem år efter i præcis samme ærinde. Nu hedder den påtænkte bygning blot Pernille Gøye Gården. Jeg går ud fra, at det var i almindelig panik over denne hyppige indsamlingsbølge fra Herlufsholm, at scribevis af banker og sparekasser fusionerede, så de fremtidig kunne nøjes med en flot gave i fællesskab, når skolen dukkede op med sin indsamlingsbøsse. Under alle omstændigheder beundrer jeg skolens nuværende forstander Aage Wolff-Sneedorff for hans ukuelige gåpåmod og for de glimrende resultater, han har opnået også i denne forbindelse. Forstanderen har jo denne dejligt muntre distræt landadelige holdning, som givetvis har medført, at bankfyrsternes firkantede betragtninger om jubilæumsfrekvensen på Herlufsholm er prellet totalt af på ham.

Turen om bag alteret er umagen værd - for her hviler de to mennesker, der gav al deres guld og gods til oprettelse af det Herlufsholm, som vi alle kender. Ommegård alteret ser vi den store, pompøse marmorsarkofag med de liggende statuer af Herluf Trolle og Birgitte Gøye ovenpå. Og så tror man vel, at de to skolestiftere hviler deres bene inde i sarkofagen. Og at de har ligget der i uforstyrrelig ro gennem århundrederne. Men det er ikke rigtigt. Sarkofagen er tom! Men nede under den, under gulvet, er der en gravhvelving, og i den er Herlufs og Birgittes kister anbragt.

Efter i hvert fald 2 uautoriserede indbrud i graven lod forstander, gehejmeråd C.C. Hall i 1884 gravhvelvingen åbne af sagkyndige.

Professor Chivitz, en af de sagkyndige, målte skelettet og kraniet med stor nøjagtighed - og på den baggrund giver han følgende skildring af Herluf Trolle: Herluf Trolle har været en meget velvoksen mand med en særdeles velproportioneret legemsbygning. Hans højde kan ret sikkert beregnes til 185 centimeter. Hans kranium var smukt formet og viste to fortrinligt bevarede fuldstændige tandrækker - Herluf var 49 et halvt år, da han døde. På tindingebenene sås endnu korte blonde hår, og ligeledes sås levninger af korte, blonde skæghår på kind og hage. Herluf Trolle har selv skrevet til sin hustru, at han blev såret i det ene ben og i venstre arm - men anatomiprofessoren kunne ikke finde det mindste spor af beskadigelser, der kunne stamme fra skudsår. Men selv mindre kødsår kunne let være dødelige dengang - krøniken fortæller, at specielt året 1565, Herlufs dødsår, var et ulykkesår, selv nok så ringe et sår, hvor der gik blod ud, betød den visse død!

Professor Chivitz kunne om Birgitte Gøye konstatere, at hun havde været 1 meter og 72 centimeter høj, at hendes hjernekasse var rund, panden lidt flad og hagen lidt fremspringende. Alle tænderne var til stede - med undtagelse af to visdomstænder.

Nu skal I ikke tro, at de stakkels skolestiftere ligger hulter til bulter i gravhvelvingen den dag i dag. Nej, straks efter undersøgelsen blev Herlufs og Birgittes bene lagt i nye kister med et lagen bredt ud over skeletterne. De nye kister blev udført helt i form og udstyr som de oprindelige.

Og i disse nu godt hundrede år gamle kister i den lille tøndeformede hvælving under marmorsarkofagen ligger i det dystre dødens mørke de to kranier - inde i hvilke tanken opstod om Herlufsholm skole.

Det var en højst usædvanlig tanke - det lignede bestemt ikke datidens herskende klasse bare at slippe gods og guld og lade goderne forsvinde ud af familiens stærke greb. De fik da også en masse vrøvl med deres forskellige familiemedlemmer, som ellers skulle have arvet deres rigdomme - men efter en del processer og med indflydelsesrige personers hjælp fik Herluf og Birgitte deres vilje og dermed deres skole. Men stadigvæk: hvorfra kom den absurde ide om at

snyde arvingerne og lade kommende generationer af dem helt ukendte drenge få midlerne?

Både Herluf Trolle og Birgitte Gøye var adelige - de tilhørte altså datidens privilegerede klasse. Det er et vigtigt element, hvis vi vil prøve på at analysere, hvordan Herlufsholms skoleplan opstod. Så var de barnløse - og det er naturligvis også ret væsentligt i denne sammenhæng. Dertil kommer at Herluf Trolle, som efter datidens forhold havde en solid teoretisk uddannelse af humanistisk art - og også var en ganske habil landmand - blev sat til at være admiral over den danske flåde uden noget som helst kendskab til, hvordan et skib er indrettet, og hvordan en flåde føres.

Han var kongens tro tjener, og han var en hædersmand, så han smækkede sine rustningsklædte hæle sammen og sagde ja til udnævnelsen til admiral. Men som den fornuftige mand, han var, har det nok ærgret ham en del, at han ikke havde en relevant uddannelse bag sig. Men dengang var det sådan, at de store indbringende lederjobs ikke blev uddelt efter evne og uddannelse - men kun til dem, der hørte til i de rigtige familier - altså mennesker af kongelig eller adelig byrd.

Rigdom, gode stillinger og behagelige kår var arvelige inden for en uhyre lille kreds, og jeg vil egentlig tro, at den kloge Herluf har indset, at det ikke var et særlig fornuftigt system - og at det var en alt for dårlig udnyttelse af de menneskelige ressourcer, et land er i besiddelse af.

Han og Birgitte var ikke rebeller - men jeg tror, at de som fornuftige folk gerne ville bringe udviklingen et bette skridt i den rigtige retning. Deres skole blev indrettet til adelige og andre ærlige mænds børn - og dermed slog de et lille hul på adelsfamiliernes eneret.

Det var ikke nok for Danmark - har Herluf Trolle virkelig indset - kun at bruge intelligensen hos de adelige familier og lade resten af befolkningen synke hen i uvidenhed. Det gav en alt for ringe kapacitet. Herluf og Birgitte - de arbejdede så nært sammen, at man godt kan betragte dem som en enhed med fælles mål og stræben - har ikke kunnet overse den udvikling, som skulle komme de følgende århundreder - men de virkede til, at den kunne komme i gang, og at den kunne forløbe lidt hurtigere.

Dette med at adelsfamilierne sad på det hele, og at man kun kunne rekruttere ledere fra deres kreds, ændredes efterhånden til nye forhold, hvor også andre grupper i befolkningen kunne skaffe sig rigdomme. Og så fulgte en lang periode, hvor en meget bredere gruppe - nemlig både adelsfamilierne og det velhavende borgerskab - sad på magten.

Men også den tilstand ændrede sig med den stadig bedre undervisning af stadig fle-

re danskere. Nu blev det efterhånden almindeligt, at enhver mand, som havde en god uddannelse og var egnet dertil, kunne få et ledende job uanset sin herkomst. Det gav jo Danmark helt nye muligheder, og nationen trivedes. Nu var det ikke længere folk, der hørte til på toppen gennem generationer, eller folk, der havde vundet rigdom og kunne købe sig til anseelse, der fik de gode muligheder - nu blev det mere og mere den mest velegnede, den med den bedste og mest relevante uddannelse, der kom til tops.

Og så kom endelig langt om længe den situation, at det ikke blot var fra det mandlige køn, man hentede ansatte og ledere - men at vi også tog fat på at udnytte den halvdel af den danske intelligens, der var af kvindekøn. Hele det forløb var Herluf Trolle og Birgitte Gøye med til at sætte i gang - og uden at være speciel hurtig på hånd eller fod har Herlufsholm Skole gennem generationer fulgt med i det - af og til ladet sig slæbe med i udviklingen, men også til andre tider ført an.

Det Herlufsholm, jeg oplevede fra 1936 til 1943, forekom mig skabt i trillebørens tegn. Det flyttede sig bestemt ikke mere, end det blev skubbet - og var tungere at skubbe fremad end trække tilbage. Men efter det kom igen nye tider - ikke mindst takket være to glade drenge, som for et halvt hundrede år siden må have drømt stolte drømme i de store kolde sovesale. Lad os kalde dem Axel og Aage - og det var nogle muntre og velbegavede knægte begge to. Axel har ligget og fantaseret om, at det egentligt var helt sygt, at kredsen, som Herlufsholm hentede elever fra, var så lille. Og så har han da også ligget og moret sig ved i fantasien at pille ved skolens indretning og lave et par prægtige practical jokes. Aages drømmeverden gik meget i samme baner.

Hvorfor i alverden, har han ligget og tænkt med hovedet på den hårde pølle, skal det kun være drenge, der bor på skolen. - Og så har han også muntret sig en del ved at tænke på, hvad der ville ske, hvis en eller anden malede den rædsomt rødlige skolebygning helt hvid.

Årene gik - og min sandten om ikke Axel en dag sad som forstander på Herlufsholm. Axel Reedtz-Thott. Og så kunne han gennemføre sin store fantastiske drøm. Han lagde hele Nyhave om - og fjernede gangbroen over Susåen. Og så fik han både piger og drenge fra hele omegnen ind som dagelever.

Min sandten om ikke hans klassekammerat Aage også blev forstander - det er ham, Aage Wolff-Sneedorff, vi ser i kirken i dag. Også han fik praktiseret en fantastisk drøm: Han fikotorisk skolebygningen malet hvid - eller i hvert fald så nær hvid, som vi ser den i dag. Og han fik bygget det første pige-kollegium og fik dermed optaget kvindelige kostelever på Herlufsholm. Jeg tror ikke, det var ved disse lejligheder, at Herluf Trolles krani-

um tabte underkæben. Snarere tror jeg, at den kloge gamle skolestifter har nikked bifaldende og måske endda mumlet noget om, at det såmænd var på høje tid!

Og hvad kan så I, der går på skolen i dag, bruge hele denne historie til? Jo, I kan se realistisk på, at I lever i en tid, hvor det ikke er familie eller formue, der sikrer en et tilfredsstillende livsforløb. Nu er det evner og uddannelse, der tæller. Det gør naturligvis konkurrencen behård - men bestemt ikke umulig. I de kommende år vil vi få konkurrence fra langt flere, når vi med lad dansk ynde skulper ind i det store indre marked, Europa-unionen, eller hvad det nu bliver til. Men samtidig vil det give os langt flere muligheder, hvis vi blot sørger for, at vi kan konkurrere på mindst lige fod.

Jo, de så rigtigt, de to gamle dernede i deres knap tre meter lange gravhvelving - da de ikke satsede på at støtte deres privilegerede familier, men i stedet valgte at fremme undervisning og tilegnelse af kundskaber. Hemmeligheden bag Herlufsholm - og hemmeligheden bag, at skolen trods talrige fejl og mangler har kunnet klare sig gennem det ene århundrede efter det andet - den hemmelighed er helt enkelt, at grundideen var rigtig: Lad være med at satse på specielle rettigheder til snævre grupper, men sats på åben konkurrence - og konkurrenceevne i form af god uddannelse og relevant viden.

Jeg vil ikke påstå, at Herluf Trolle og Birgitte Gøye var geniale - det er der heller ingen andre, som har udnævnt dem til at være. Men når man tænker disse 425 år tilbage, som vi fejrer i dag, når man tænker tilbage på forholdene dengang, er deres tankegang forbløffende original.

Al magt og indflydelse var dengang koncentreret hos en ganske snæver procentdel af befolkningen - og den nedarvedes i samme kreds med stor nidkærhed. Tanken om at udvide denne kreds var aldeles fjern - her hyppede man sine egne kartofler med stort held og lod ganske hånt om resten af den danske befolkning, det kæmpestore, totalt tavse flertal, som levede i dyb fattigdom og håbløs social usikkerhed.

At der netop i et sådant miljø - inde i de kranier, som ligger kun få meter fra os - kunne opstå en ide om at dele magten og fordele goderne fra de adelige og kongelige kredse til andre grupper af befolkningen, er virkelig bemærkelsesværdigt.

Det, Herluf og Birgitte gjorde, var faktisk at tænke demokratisk i en tid, hvor demokrati var aldeles ukendt i vort land. De gjorde ikke Danmark til en demokratisk stat ved deres handling, men de gav et bette puf til en udvikling, som masser af år senere kronedes med held. De tænkte sundt og menneskeligt - og uden selv at vide det eller at kende ordet, tænkte de også demokratisk.

De tændte et lille svagt lys i en tid, der var kulsort for langt de fleste danskere - og sup-

pleret af masser af andre lys blev det til stort set lige muligheder for skolegang, oplysning og uddannelse for hele det danske folk. - Og dermed til det demokrati, vi alle sammen, trods dets fejl og mangler, befinder os bedst ved i dag. Men pas på det! For selv om vi føler demokratiet som en grundlov i Danmark, er det ikke så selvfølgelig endda.

Vi har jo set det modsatte endda her i de allersene år. I perioden fra 1933 til 1945 satsede vort sydlige nabofolk på særrettigheder til det ariske folk, til de blonde, hårdtslående germanere. De skulle eje verden og undertvinge alle andre folkeslag. Den drøm - eller rettere det mareridt - knustes, men dukkede op umiddelbart efter i en ny forklædning... Hele det kommunistiske styrede østeuropa satsede på forrettigheder til den gruppe, der var medlem af partiet og bestrålet af nådens røde lys fra Moskva. Først for ganske nylig er tæppet trukket bort under lerfødterne på den kommunistiske kolos - på en helt utrolig facon, som ingen blot for et år siden havde troet mulig.

Risikoen for at menneskeheden eller en stor gruppe af den begår samme fejl igen - nemlig at fordele goderne ulige og til specielt øremærkede folk - er ikke forsvundet med Berlinmurens fald. Blot et par timers flyvning med Sterling Airways syd- eller sydøstpå bringer danskerne ind i miljøer, hvor folk med den rette tro føler sig overbevist om, at det er dem, der skal råde over alverden. Og lidt af den samme tendens til at tilrane sig privilegier kan vi såmænd også finde i danske fagforeningskredse. Den nye teknik og den voldsomt udviklede kommunikation - for blade og aviser kan trods alt andet end at offentliggøre Bingo-tal, og fjernsynet rummer trods alt mere end Bubbles Badekar - gør det nemmere at opfatte faresignalerne i tide og gør det muligt at bekæmpe dem. Men tro ikke, at den hellige grav er vel forvaret. Historien kan gentage sig når som helst.

OK - jeg fik lov at tale til jer denne formiddag, inden I tager på Kristihimmelfarts-ferie. Og det er jeg glad for - lige som jeg er glad for at vide, at samtlige taler og ord, der blev sagt til mig og mine samtidige på Herlufsholm fra denne prædikestol, for længst er totalt glemt...

Een eneste ting vil jeg blot gerne have, at I skal huske: det, at I har gået på Herlufsholm, skaffer jeg ingen forrettigheder. Det, som skal skaffe jer et godt liv, er jeres evner, jeres viden, jeres kundskaber og jeres kombinationsevne. Det var tanken, der blev til i de to velbevarede kranier under sarkofagen bag alteret - det var tanken, der har båret Herlufsholm frem gennem århundrederne - og hvis I med jer selv gør den tanke til virkelighed, så skal I såmænd også nok klare jer både i det lille danske samfund og i det store europæiske fællesskab. Held og lykke med det! □

Ping fortæller

Af Carsten Levinsen

Med anden ombæring af mine skriversiger siger jeg farvel til lektortitlen, der kun afslører alders- og løntrin, som er ret så uinteressante, og vælger benævnelsen »Ping«.

Denne - ret så arktiske - titel har ikke meget at gøre med min forhistorie, men har følgende baggrund: En yngre kammerat til Olle (1954) spørger: - Hvad hedder den ny sovesals-lærer på »Vuen«? Olle svarer: - Levinsen. Kammeraten: - Hvad siger du - hedder han »Pingvinsen«.

Nå, det var rigeligt langt, og derfor kom jeg i folkemunde til at hedde »Ping«. Den ny titulering var smertefri og krævede ikke ny påklædning, men havde afsmitning på min familie, og Lisbet (1969), Claus (1972) og Kirsten (1975) blev til »Pingviner«.

Ud over det, så blev mine vindueskarme i tidens løb beriget med pingviner i ler, glas og stentøj - skænket af loyale eller forstående tilhængere, der ville gøre mig opmærksom på, hvilket kræp jeg var beslægtet med.

Efter denne indiskretion vil jeg samle op fra »Vuelivet«. Ankomst- og modtagelsesdagens babyloniske forvirring er ved at fortone sig. Fra formiddag til sen eftermiddag har »Vuen« været station for forældre, pårørende - og naturligvis de nye drenge, og nu er så ca. 22 små drenge efterladt til indpasning i den ny skole og til foreløbig opbevaring på »Vuen«.

I løbet af dagen har jeg haft storartet hjælp af mine første præfeker: Olle, Clat og Bøttern (1954). I dag agtværdige mænd i midtvejsalderen. Uden dem havde jeg næppe overlevet dagen med dens mange forskelligartede gøremål og besvarelsen af utallige spørgsmål om småt og stort i forbindelse med kostskole-tilværelsen.

Med tiden, da jeg helt anderledes havde fået Herlufsholm på kroppen, kunne jeg i detaljer overskue og tilrettelægge slagets gang med de præfeker, som jeg nu selv havde udvalgt. Præfekerne kom igennem årene dagen før »modtagelsesdagen«, og de, min kone og jeg planlagde så nøje strategien. For-

delingsnøglen var som regel, at præfekerne tog sig af det praktiske: anvisning af seng, skab, boghylde, vaskekumme, fordeling af tøj til skabs- eller oldfrueopbevaring, o.m.a., mens Karen og jeg havde lejlighed til at tale med forældrene om de personlige ting, som kunne have betydning for dem, drengene og os.

Flere af forældrene havde været på skoleområdet ved optagelsesprøverne, der dengang fandt sted i to dage før sommerferien, og havde lidt kendskab til stedet. Fælles for dem var utvivlsomt benovelse over at give slip på drengene. Denne første kontakt med »baglandet« blev udbygget ved senere besøg, sammentræf ved skolens fester og telefon- og brevveksling, som jeg især førte med forældre i udlandet. Det var ikke alle drenge, der var store brevskrivere, og selv om vi havde en »brevskrivningsdag«, så var det tydeligt, at forældrene kun fik sparsomme oplysninger om avancementet på den ny skole. Derfor gik jeg ind i billedet og udbyggede manglerne bedst muligt. For mig blev det en værdifuld og også interessant udvidelse af mit job. Jeg følte meget for forældrene, der havde mod til at efterlade de små drenge til »vildtfremmede personer« og gik glip af at kunne følge dem dagligt i opvæksten.

Personligt ville jeg nødigt have undværet den berigelse, som nærkontakten med ens børn giver, men mange forældre måtte altså give afkald herpå efter nøje overvejelser (udenlandsdanskere, skilsmisser, enlige forsørgere, vanskelige skoleforhold - rent bortset fra at gl.-herloviaere gerne ville have deres børn på kostskolen for at genopfriske forbindelsen med deres gamle skole, o.m.a.) - Men nok om det!

Drengene er nu iklædt uniformen: gråblå poloskjorte, skråribede slips (blåt-hvidt), grå korte bukser, grå strømper, sorte sko. - I skabet hænger gallauniformen, den hvide festskjorte (evt.!), ditto sko og det sorte bindeslips (teknikken lancerede senere en kedelig færdigskruet »butterfly«). Den uundværlige vindjakke, halstørklædet, cow-

boybukserne (der afløste »overålen« med smæk, som var forhadet) og de sorte »gøvler« til regn, mudder og fiskeri. Altså gråt i gråt og lidt blåt - sort og hvidt til specielle lejligheder. - Sweaters og pullovers skulle være i »glatstriking«, ellers var fanden løs! Skolens uniformsreglement gav ikke mange muligheder for strikkevenlige familiemedlemmer, der prøvede at indføre skønne mønstre. Nej, der var et uniformsreglement, der ikke tog hensyn til kunststudtryk. Det var tydeligt et mandschauvinistisk regulativ, og så hed det sig, at denne gennemførte ensretning i uld, klæde, læder og gummi havde et stærkt socialt sigte!!

Alt i garderoben var forsynet med navn. Man kunne købe sit for- og efternavn i metervis hos den godkendte lokale tøj-leverandør. Strømperne, »børen« (uniformskasketten, som især brugtes til ture i Næstved og ved fugleskydningen for at undgå, at de fladsøm-begpnydede pile trængte ind i bløddelene), ja, selv badebørsterne (der blev anskaffet for den ugentlige varmtvandsbruse-afvaskning i »Galen«) og cyklerne og tandbørsterne havde navn. Således lykkedes det, at rette ejermænd generhvervede løsdele, der var fundet på »Spladsen«, i skoven, i Ladby, på Humlebjerg (nogle siger »Calcutta«) eller i æblehaven (som nu er afløst af grantræer, men som dengang var et velbesøgt område), eller var »lånt« af kammerater!! Alle disse »bændelnavne«, som således kunne hjælpe nødstedte personer med at generhverve bortkomne herligheder - eller afsløre deres letsind, blev i dagligdagen, i drengenes egen verden afløst af en anderledes navngivning, der var særegen for stedet. Kælenavne, øgenavne - godartede, lidt ondsksfulde - undertiden ram-mende. Jeg har en anelse om, at disse navne, som ikke kan efterspores i dåbsattestene, har holdt sig påfaldende op igennem årene.

- Nu er det på tide at præsentere »Vuens« beboere: præfeker og drenge i autentisk gengivelse. Jeg udvælger fra mit fotoarkiv bl.a. præfektholdet 1954-55 og gør det bevidst, fordi disse ungersvende var med til at lave de »husregler« på »Vuen«, som var praktiske og nødvendige, når så mange personer skulle leve tæt sammen.

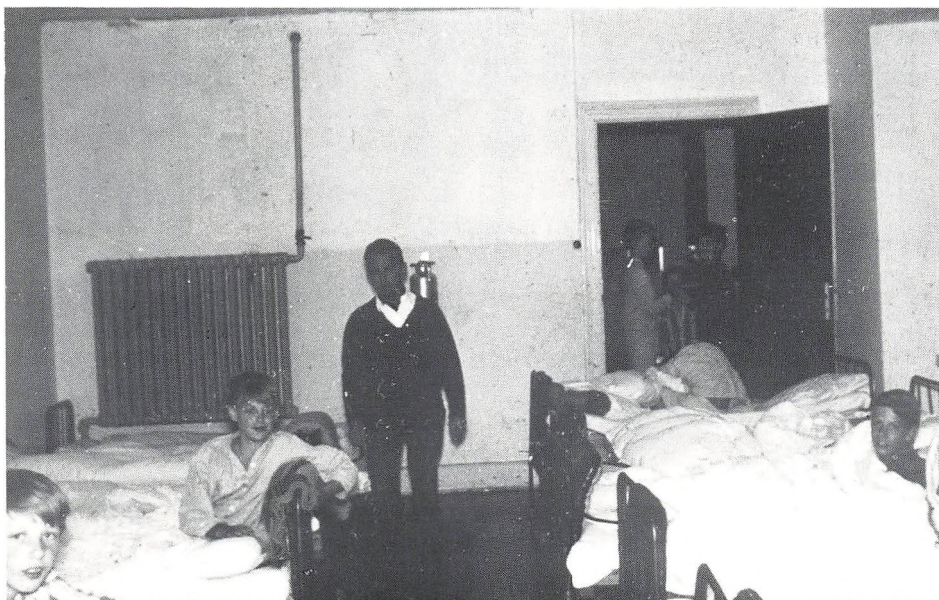

»Gonger«: Sv. Bahn P. og »Postmesteren«: Alex M. Knudsen i aktivitet. Drengeholdet 1967-68.

Under Assings ledelse holdes der lal på Vuens »Lal«.

Af kendte personer ses fra venstre: Steiner, nakken af Zytphen, Ravnholt i profil, Rønnow i forgrund, P. F. Collet med briller, bag ham »Scala«, Mørdrup, Lerche.

Til højre ses Claudi, et hjørne af Ivar, og minsandten, også Haffner. Bemærk kunstneriske elevmalerier på væggene (tidl. omtalt).

Ping i gadespejlet.

Drengeholdet 1967-68. I sengene tv. Mich. Barfod og th. Claus Resen Steenstrup.

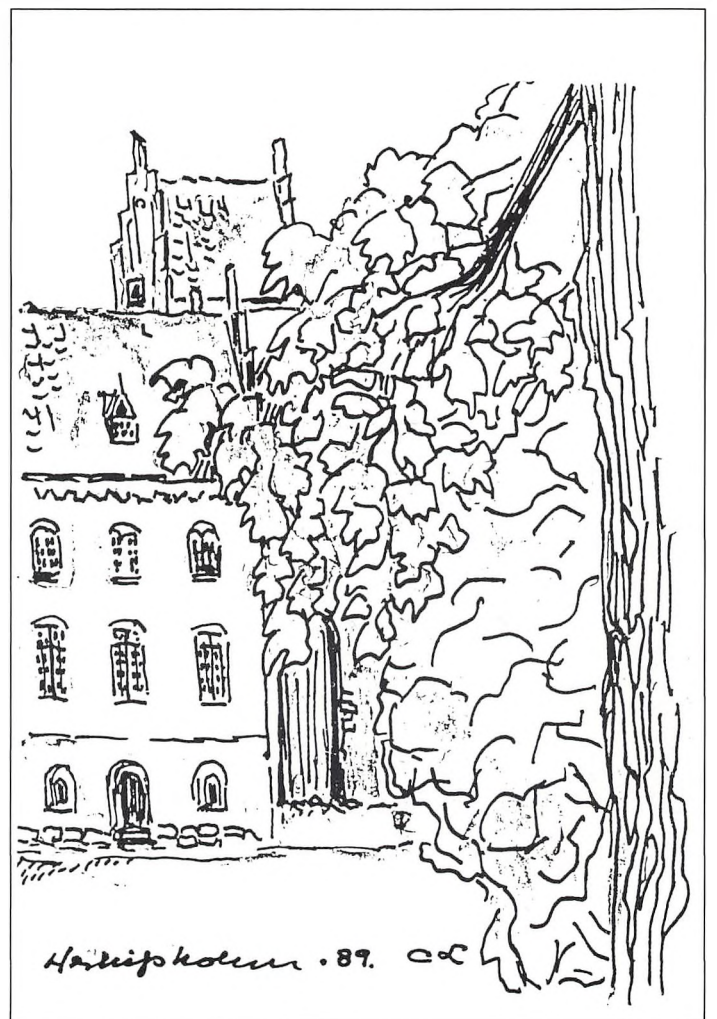
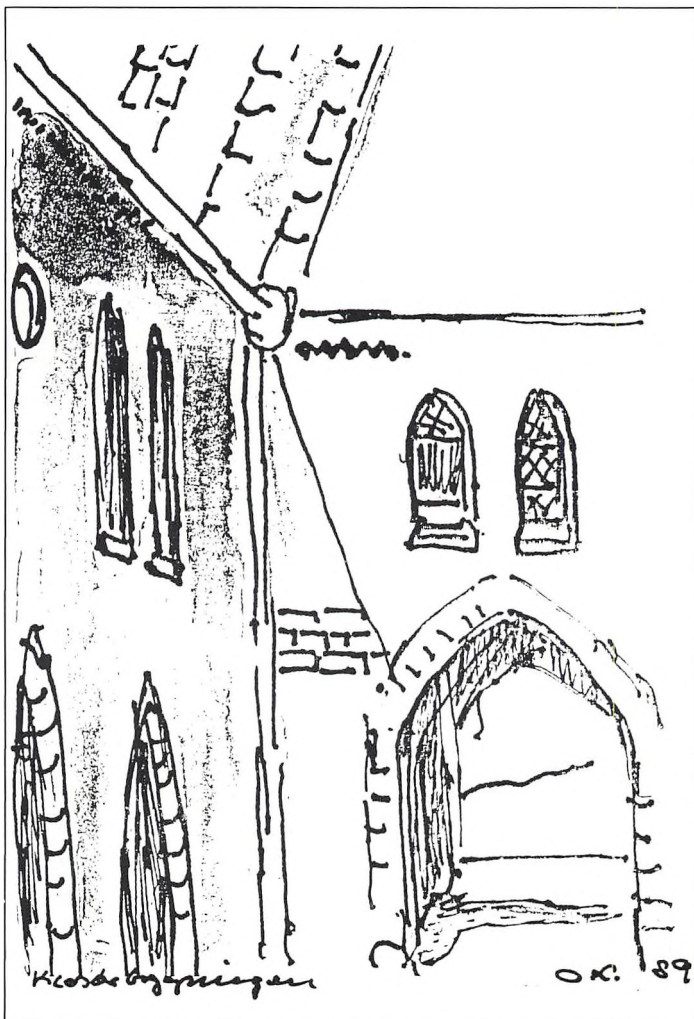

*Præfektholdet 1954-55:
Claus Ahnfeldt-Møllerup, Preben Ahlefeldt-Laurvig,
Hans Ammendrup, Per Hvalkof.*

*Drengeholdet 1957-58:
Troels Ravnholt, Flem. Lerche, Claudi-Hansen, Petter Sommerfelt, P. F. Collet, Iver Holck, Lennart von Haffner, Erik Svarre, Lars Barner Rasmussen, Steen Steiner, H. Zytphen Adeler, Kjell Harr, Peter Stampe Holst, Ole Mørdrup, Mogens Rasmussen, Finn Pedersen, Finn Gundersen. Manglende: Henrik A. Larsen, Ole Lundgren-Beck, Sv. Rønnow, Malte Sehested.*

Pernille Gøye Gårdens indvielse

Forstanderen:

Det er naturligt at fejre skolens 425-års jubilæum ved at indvie denne bygning, som skal være hjem for piger. Vi gør det med stor glæde, fordi det tydeligt viser, at beslutningen om at give piger adgang til kostskolen var rigtig. Vi gør det med stor tak til dem, som har gjort det muligt at bygge huset, uden at skolens økonomi skulle gå over styr af den grund. En række af landets store fonde har anerkendt, hvad der sker på skolen og set det rigtige i, at flere piger kan få adgang til at gå her, og de har bevilget store beløb til bygninger, så store, at ca. halvdelen af omkostningerne er dækket. Og det sker i en tid, hvor der er vældig rift om de midler, fondene uddele, og hvor der er andre gode formål end Herlufsholm.

Det er med stor taknemmelighed, vi har modtaget disse beløb. Når jeg nu indvier denne bygning er det med ønsket om, at den må indtage sin naturlige plads på skolen og blive til glæde for mange.

Forstander og rektor 23. maj 1990.

Fællesgrav for Herlovianere og deres hustruer

Forstanderen ved indvielsen:

Der er en del Gamle Herlovianere, som ikke har andet naturligt gravsted, og vi vil derfor gerne benytte skolens 425-års dag til at åbne denne fællesgrav, så Gamle Herlovianere og deres ægtefæller kan få deres urner nedsat her. På den måde kan de vende tilbage til deres gamle skole.

Frantz Wendt ('23)

F.J. Billeskov Jansen ('26)

blandt yngre kammerater ved indvielsen 23. maj 1990.

»Ikke ventet, gerne hentet« hedder det sig. Da jeg en dag sad i læsesalen på det Arnamagnæanske Institut og ved en hastig gennembladning stiftede bekendtskab med håndskriftet AM 361 fol, så jeg pludselig en tegning af noget, jeg vist skulle kende: Birgitte Gøjes epitafium for Herluf Trolle, ganske vist uden anden garnering end de 32 aneskjolde. Det sidder på gravkorets nordvæg ved siden af stifternes sarkofag. Men hvem har nogensinde haft vid og tid til at stave sig igennem tavlens latinske indskrift? Ja, det har i hvert fald den vellærde *Johan Brunsmann*, der var rektor på Herlufsholm 1668-77 og både dengang og senere i 1680'erne *Peder Hansen Resens* mest betroede medarbejder på hans berømte *Atlas Danicus* - berømt også, fordi det led den vanskæbne ikke at blive trykt før 300 år senere. I rette tid skulle det ellers have bragt det ganske Europa bud om, at trods Karl Gustavs nedrige erobringer var Danmarks Rige stadig ikke til at kimse af. Men det blev der altså ikke noget af, for først fattedes riget stadig penge, og siden gik hele det Resenske materiale op i luer ved Københavns brand i 1728 - eller næsten det hele, for AM 361 fol. er netop et af de få stykker, der var udlånt i katastrofens stund.

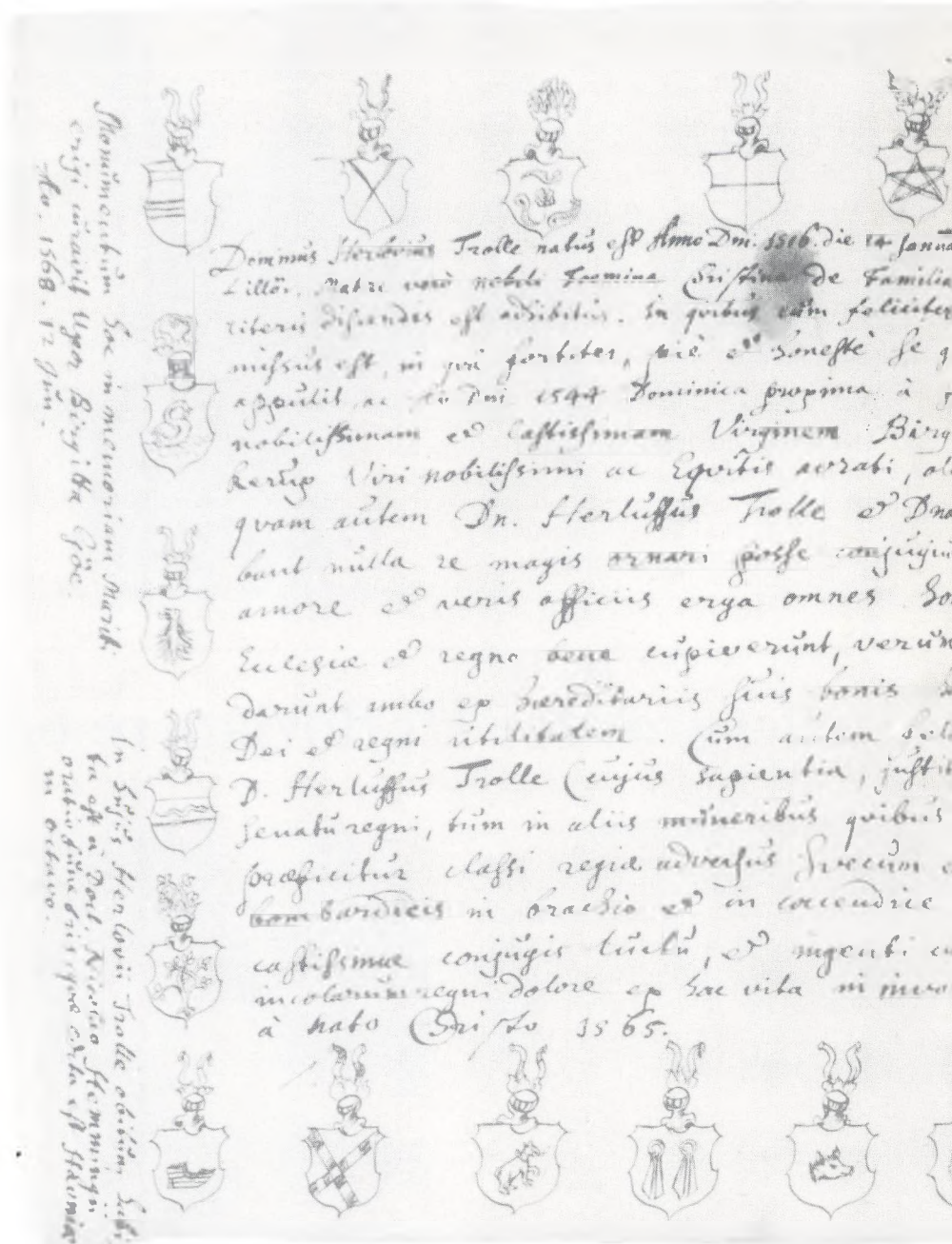
Navnet *Resen* hører til de mange, som er indvævet i Herlufsholms historie. Derom vidner endnu tre andre mindetavler på vægpillerne i kirkeskibet. Faderen til atlassets ophavsmand havde i nogle af sine yngre år, før han blev Sjællands biskop, været rektor for skolen, og bedstefaderen - ligeledes biskop over Sjælland - havde skænket et legat til bekostning af to fripladser (Tolstrup I s. 67). Men nok om det!

Da »Resens Atlas Sydsjælland« i Næstveds jubilæumsår 1935 endelig blev trykt i oversættelse, bemærkede udgiveren: - »...hverken den latinske tekst eller våbenskjoldene gengives her, da tavlen er bevaret. Afskriften har ikke medtaget de afdødes valgsprog, som findes nederst på tavlen. I afskriftens venstre margen står (oversat): »Dette mindesmærke lod hustruen Birgitte Gøe rejse til minde om sin mand 12. juni år 1568« - »Ved denne Herluf Trolles død blev af dr. Niels Hemmingsen holdt en ligtale, som er udgivet i København i oktav«.«

Vægtavlen selv består, som vi vel nok husker, af en rektangulær indskriftplade af sort kalksten i en alabasterindfatning med 32 våbenskjolde og på siderne flankeret af krigsguderne Mars og Bellona - mand og kone - med Medusahoveder, et symbol på rigsadmiralens bratte død, gentaget i nedhængt under tavlen. Ligesom sarkofagen med til-

Mindetavler

Af Henrik

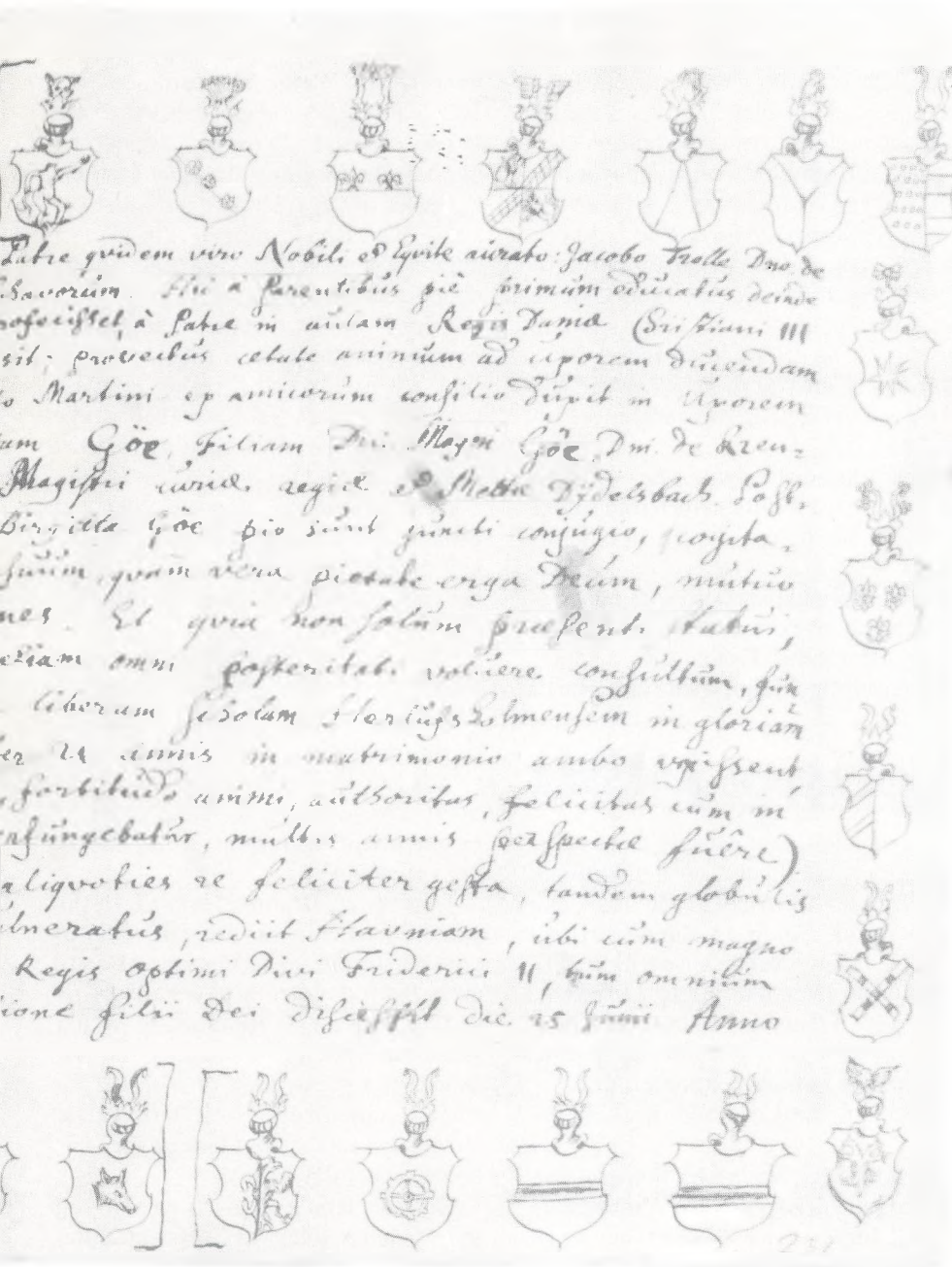

hørende figurer er den et mesterværk af Cornelis Floris fra Antwerpen, en af tidens højst ansatte kunstnere. Det bedste billede af denne helhed findes efter mit kendskab i Brian de Crevecoeurs bog om Herluf Trolle fra 1959 (fig.44). Også i denne opsats vil vi nøjes med at

i Gravkoret

ertig ('33)

af bilde tegningen fra AM 361 fol.: Fotografiet af den med Brunsmands afskrift af teksten (som på selve tavlen står i fordybede versaler) er stillet til rådighed af souschefen for det Arnamagnæanske Institut Peter Springborg ('55). Da den latinske ordlyd ikke før

har været trykt, bringes den her til benæftice for de få, som dens tale forstå. Alle andre kan trøstigt springe den over og alene delikatere sig med oversættelsen (ved Chr. Behrend, 1935) og til dessert nyde en kommentar af Sven Tito Achen ('40), fra håndbogen »Identifi-

kation af anonyme våbenskjolde« (1972, s. 59). Men altså først den latinske Hors D'oeuvre:

Dominus Herlovius Trolle natus est Anno Dni. 1516 die 14. Januarii, Patre quidem viro Nobili et Equite aurato: Jacobo Trolle Dno de/ Lilløe, Matre vero nobili Foemina Christina de Familia Schavorum. Hic a parentibus pie primum educatus deinde/ literis discendis est adhibitus. In quibus cum feliciter profecisset, a patre in aulam Regis Daniæ Christiani III/ missus est, in qua fortiter, pie et honeste se gessit; proventus ætate animum ad uxorem ducendam/ appulit, ac Ao. Dni. 1544 Dominica proxima a festo Martini ex amicorum consilio duxit in Uxorem/ nobilissimam et Castissimam Virginam Birgittam Gøe, Filiam Dni Magni Gøe, Dni de Kren/ kerup, Viri nobilissimi et Equitis avrati, olim Magistri Curia regiae, et Mettæ Dydelsbach. Post/ quam autem Dn. Herluffus Trolle et Dna Birgitta Gøe pio sunt juncti conjugio, cogitabant nulla re magis ornari posse conjugium suum, quam vera pietate erga Deum, mutuo/ amore et veris officiis erga omnes homines. Et quia non solum præsentis statui/ Ecclesiae et regno bene cupiverunt, verum etiam omni posteritati voluere consultum, fundarunt ambo ex hereditariis suis bonis hanc liberam scholam Herlufsholmensis in gloriam Dei et regni utilitatem. Cum autem feliciter 21 annis in matrimonio ambo vixissent/ D. Herluffus Trolle (cujus sapientia, justitia, fortitudo animi, autoritas, felicitas cum in senatu regni, tum in aliis muneribus quibus perfungebatur, multis annis perspectæ fuere)/ præficitur classi regiae adversus Svecum et aliquoties re feliciter gesta, tandem globulis/ bombardicis in brachio et in coccendice vulneratus, rediit Havniam, ubi cum magno/ castissimæ conjugis luctu, det ingentis cum Regis optimi Divi Friderici II, tum omnium/ incolarum regni dolore ex hac vita in invocatione filii Dei discessit die 25 Junii Anno a nato Christo 1565.

Monumentum hoc in memoriam Mariti/ erigi curavit Uxor Birgitta Gøe/ Ao. 1568 12. Jun.

In hujus Herlovii Trolle obitum habitata est a Doct. Nicolao Hemmingii/ oratio funebris, quae edita est Havniae/ in octavo.

(Skråstregerne har markeret afskriftens liniebrud. At Birgitte Gøyes mo-

der kaldes Dydelbach er afskriftens fejl - hun hed som bekendt Bydelbach!).

Og så til **OVERSÆTTELSEN**:

Hr. *Herluf Trolle* er født i det Herrens år 1516 d. 14. januar. Hans fader var den adelige Jacob Trolle, gylden ridder, herre til Lilløe, hans moder den adelige kvinde Christine af Scavernes familie. Han blev af sine forældre opdraget i fromhed, senere sat til læsning. Og da han heri havde gjort heldig fremgang, blev han af sin fader sendt til den danske konge Christian III's hof, hvor han opførte sig djærvt, fromt og ærligt; da han var nået op i alderen, rettede han sine tanker på at gifte sig, og i året 1544, søndag næst efter Mortensfesten, ægtede han efter sine venners råd den adelige, ærbare jomfru Birgitte Gøe, datter af hr. Mogens Gøe, herre til Krenkerup, en adelsmand og gylden ridder, tidligere kongens hofmester, og Mette Bydelbach. Men efter at hr. Herluf Trolle og fru Birgitte Gøe var blevet forenet i et fromt ægteskab, drejede deres tanker sig om, at de ikke kunne pryde deres ægteskab bedre end ved sand fromhed over for Gud, ved indbyrdes kærlighed og sande tjenester over for alle mennesker. Og da de ikke blot nærrede gode ønsker for kirkens

nærværende stilling og riget, men også ville sørge for eftertiden, grundlagde de begge af deres arvegodser denne frie skole Herlufsholm til Guds ære og rigets nytte. Men da de begge havde levet 21 år i et lykkeligt ægteskab, så skete det, at hr. Herluf Trolle (hvis visdom, retfærdighed, tapperhed, indflydelse, lykke i mange år havde stået sin prøve i rigets råd såvel som i de andre hverv, han havde beklædt), blev anfører for den kongelige flåde imod svensken, og efter flere gange at have kæmpet heldigt blev han til sidst såret af kanonkugler i armen og hoften. Han vendte tilbage til København, hvor han - til stor smerte for sin ærbare hustru og til megen sorg både for den udmærkede konge, den gudbenådede Frederik II, og alle rigets indbyggere - forlod dette liv under påkaldelse af Guds søn den 25. juni 1565 efter Christi fødsel.

Og så til Sven Tito Achens *DESSERT* fra kapitlet »Fejl og forvanskninger via forfængelighed«:

På epitafiet for Herluf Trolle og Birgitte Gøe ... i Herlufsholm Kirke sidder våbnene for deres 16 + 16 tipoldeforældre.

Går man skjoldene efter i sømmene, viser det sig, at ikke alt er, som det skal være. På Herluf Trolles side mangler således en tipoldefar, men figurerer til

gengæld et våben, som slet ikke hører til blandt de 16. Den manglende forfader er Axel Gøye, der også optræder blandt Birgittes 16 aner, så det kan næppe være af uvidenhed, at han er udeladt; i øvrigt er hans hustru med.

Det uvedkommende våben er fornemt, det tilhører den slægt Bonde, som den svenske konge Karl Knutsson tilhørte. Dennes datter Margareta var ganske vist gift med hans farmors far, Iver Thott, men som dennes *tredje* hustru, hvor Herluf Trolle nedstammede fra Iver Thotts *første* ægteskab. Alt dette lå ikke så langt tilbage, det drejede sig om hans bedstemors mor. Det er svært at tænke sig, at man ikke har vidst besked. Men Bonde-våbnet ville pynte i anerækken, og da Gøye-våbnet allerede *var* repræsenteret...

Så vidt Sven Tito Achen, som lige på den foregående side har røbet, at der er ting, der tyder på, at Birgitte Gøye har troet, at slægten Trolles våbenmærke slet ikke var en trold, men en nar! Og heller ikke sit eget våben havde hun korrekt begreb om, idet skjoldet i et broderiforlæg, som hun vist nok selv har udført, kun viser én ibskal, hvad der var våbnet for slægten Jernskæg!

I godt selskab skal man ikke savne narren!
□

Generalforsamling 1990

Gennem en længere årrække havde der været beskeden tilslutning til Herlovianersamfundets generalforsamlinger. De fleste af de medlemmer, som kunne være mødt, nøjedes med at orientere sig i Herlovianeren om, hvad små, entusiastiske kredse af kammerater havde besluttet under gennemførelsen af disse årlige ritualer.

For et par år siden besluttede bestyrelsen derfor at kombinere generalforsamlingerne med aktiviteter, som kunne stimulere fremmødet.

Generalforsamlingen 1989 blev den første efter dette nye mønster. Man havde formået æresmedlem Flemming Tolstrup ('24) til at causere over emnet »Skolen og dens mennesker 1900-1936«. Forventningerne til et større deltagertal opfyldtes, men i forbeskeden omfang. Tolstrups veloplagte causeri, som referedes i Herlovianeren nr. 66, havde fortjent at blive hørt af flere.

I år øgedes deltagelsen i generalforsamlingen yderligere, og det fortjente bestyrelsen. Den havde fået den nye hofmarskal, Søren Haslund-Christensen ('51) til at fortælle om sin ekspedition i 1986, hvor han fulgte i faderens, etnologen Henning Haslund-Christensens, fodspor til Mongoliet. Kort resumé bringes i oktober-nummeret.

Der var mødt op mod 50 medlemmer.

Efter valg af Niels Erik Pontoppidan til dirigent afvikledes dagsordenen på en lille time.

Formandens beretning:

»Må jeg bede alle rejse sig.

Vi står nu op i respekt for de gammelherlovianere, der er døde siden sidste generalforsamling. Vi bærer i hjertet hver især minder om dem, der på den ene eller anden måde stod os nær, og som ikke er mere. Tak.

Bestyrelsen har som helhed haft et

tilpas travlt år med dens medlemmer spredt ganske vidt omkring. Vi har afholdt 5 regulære bestyrelsesmøder, et enkelt privat og resten på mit kontor her i stueetagen.

Den opmærksomme læser af Herlovianeren vil vide, at vi havde valgt at gøre den traditionelle Mortens Aften til årets rus-fest - med yderst pauvert resultat, hvad angår fremmødet. Vi har gennemdiskuteret problemet og erkendt, at årsagen primært nok var for ringe kommunikation over for russerne. Vi vil højst sandsynligt forsøge igen i år, men da gøre det bedre.

Den 20. januar holdt vi en flot - og dyr - Trollemiddag på Sølyst med forstanderen som veloplagt Trolletaler og jubilarerne som veloplagte gæster. Det var en fornøjelig aften, hvor der måske kun savnedes lancier'en.

Vi har i øvrigt fået fremstillet sweat-shirts med Gøyeskjold. De har solgt pænt. Restlageret (ca. 20 stk.) befinder sig på mit kontor, hvorfra de kan rekvireres mod check på et par hundred kr.

Redaktøren har ikke ligget på den lade side og har fået udsendt 4 flotte numre af Herlovianeren. Vi døjer med bladets hoved, men arbejder stærkt på at få et nyt foto.

Samfundet har i følge den sidst offentliggjorte medlemsliste ca. 1.000 medlemmer, og det må forudses, at antallet vil være stigende i takt med det store antal russer, der sluses ind hvert år. En opgave for bestyrelsen - og for Samfundets medlemmer - vil imidlertid være at holde fast i de unge - og nok navnlig i dageleverne. Men jeg fornemmer en dejlig opbakning bag Samfundet, som således må siges at have det godt her i sit 140. år.

Ud over bestyrelsesmøderne har jeg personligt haft den store fornøjelse at have god og hyppig kontakt til Skolen. Jeg føler, vi har et særdeles godt forhold til Skolens ledelse, hvilket jeg er taknemmelig over.

Inden jeg slutter her, vil jeg sige tak til bestyrelsen, suppleant, redaktør, personalieredaktør, revisor, revisorsuppleant, decisor og dennes suppleant for den store, uegennyttige indsats, der lægges i arbejdet for Herlovianersamfundet.

Det har været et spændende år, og det kommende bliver det givetvis også med Skolens 425 års jubilæum som førstkommande - og nok største - begivenhed.

Tak for mig nu. Vi har som tidligere aftalt, at Aase Randstoft vil berette lidt om festerne og om legaterne og N.E.A. Møller om Herlovianeren.«

I tilslutning til formandens beretning gav festudvalgets formand (næstformanden i bestyrelsen) og redaktøren korte redegørelser. Det hele godkendes.

Kassereren fremlagde regnskab og budget, se Herlovianeren nr. 69. Begge dele godkendes. Ligeledes toges det til efterretning, at fremtidige offentliggørelser af legatregnskaberne vil ske i Herlovianerens juninumre.

Kassereren takkede i hjertelige vendinger Jørn Thomsen ('31) for henvend en snes års nidkært virke som revisor. Jørn Thomsen havde siden sidste regnskabsafleggelse gennemgået en operation, men til trods for, at han endnu var rekonvalescent, var han mødt og modtog forsamlingens berettigede tak. Regnskabet var i år blevet revideret af suppleanten, Philip la Cour ('75).

Kontingentet, som i 5-6 år havde været uændret, forhøjedes til kr. 200.-, dog det halve for de 8 yngste årgange.

For legatudvalgets arbejde redegjorde næstformanden. Årets uddelinger, ialt kr. 70.000.-, var blevet opdelt efter reglen: 1. gang kr. 4.500.-, 2. gang kr. 5.000.-, 3. gang kr. 5.500.-, 4. gang kr. 6.000.-, derefter kr. 7.000.-.

Man havde førhen afslået at støtte uddannelser i udlandet, men eftersom visse uddannelser kun kan fås dér, var man nu slået ind på hertil at give enkelte tildelinger á kr. 3.000.-.

Ved valghandlingerne godkendes bestyrelsens forslag, se Herlovianeren nr. 69. Et kampvalg mellem Michael Willumsen ('89) og Mikkel Rohde ('88)

vandt med én stemmes flertal af Willumsen. Rohde (fornavn Mikkel, ej Michael, som skrevet i indkaldelsen) blev suppleant og fik tilsagn om fuld deltagelse i bestyrelsens arbejde. Den nydannede bestyrelse m.v. ses andetsteds i bladet.

Under Eventuelt udtalte Henrik Lerche ('59) stor anerkendelse af bestyrelsens arbejde. Han opfordrede til fortsat, energisk indsats trods skuffelserne omkring tilslutningen til festerne.

Hans Ammendrup ('55) opfordrede til udarbejdelse af et nyt bind af »Dimmitterede fra Herlufsholm«.

Georg Bruun ('35) støttede denne opfordring og pegede tillige på, at lektor P. Gøtzsches bog, »Meddelelser om Herlovianere, der ikke er dimmitterede«, bør følges op. Han foreslog finansiering af de nye bøger ved oprettelse af et fond.

Heis, Gert Olsen ('53) foreslog finansiering gennem salg af de gamle bøger af denne og anden art. De befinder sig på skolen, men tilhører Herlovianersamfundet.

Georg Bruun ('35) efterlyste endvidere Herlovianersamfundets arkiv og fik oplyst, at det er på skolen samt hos formanden.

Formanden udtalte, at alle fremførte forslag ville blive behandlet i bestyrelsen.

Efter generalforsamlingen fulgte et storartet traktement: 2 stykker smørrebrød, et stykke med ost, øl, brændevin og kaffe for kun kr. 50.-. □

FUGLESKYDNINGEN 1990

En snart 200 år gammel tradition bør der værnes om! I et sådant værn kan kun herlovianere, såvel nuværende som gammelherlovianere, deltage.

Atter i år vil den herlovianske fugleskydning blive afholdt af 3.g's regering i den retmæssige herlovianske ånd. Til ære for gammelherlovianerne arrangeres et gensyn med den gamle, stolte skole. Herlufsholm Kostskole har i det seneste årti været under vedvarende udvikling, så et gensyn vil sikkert være en fryd for mange.

I disse nye tider må herlovianerne, herunder 3.g specielt som et forbillede for de yngre årgange, kæmpe en drøj kamp for traditionernes bevarelse. I den forbindelse vil det fryde 3.g's regering at hilse de gammelherlovianere velkommen, som måtte møde op og dermed være med til at værne om de gamle, originale traditioner.

3.g's regering lægger for øjeblikket en stor anstrengelse bag arrangementet med det mål for øje at styrke regeringens image og videreføre den nu 187 år gamle tradition. 3.g håber på et stort fremmøde af gammelherlovianere, som aktivt vil deltage i dagens program, hvor der som altid vil indgå skydning og fodboldkamp for gammelherlovianerne.

3.g

50-års jubilæum

Af Claus Jessen ('40)

Årgang 1940 var - som alle andre herlo-vianer-årgange, den prægtigste, som nogen sinde har gået på skolen. Vi var - næsten alle - meget glade for skolen, for vore kammerater og for os selv.

Af ikke helt opklarede grunde var vore forældre også glade for os, så alt taget i betragtning var idyllen fuldkommen.

Ved ankomsten til skolen 7 år tidligere havde vi fået indprentet, hvad skolen forventede af os, og vi må vel også have haft nogle tågede forestillinger om, hvad skolen kunne bringe os.

Ejendommeligt nok opnåede begge parter, skolen og årgang '40, i store træk de ønskede mål, selv om vore forestil-lingsverdener var vidt forskellige.

Vi ville da gerne arbejde, bestille noget, men ingen skal beskyldes for at have været dybt seriøse i den indlærings-proces, som må have været et fundam-ent for hørerne i skoletimer eller ved vore mere individuelle præstationer på lal eller på humrene. Det skal indrømmes, at vi havde nogle få - meget få - mere overmodne kammerater, som tog skolearbejdet uhyggeligt alvorligt. Stjerneprestationer i klassen var sjældent velsete og blev betragtet med en vis undren og overbærenhed. Dette ikke at forveksle med det enkelte sol-glimt, dette nådens lys, som kunne strejfe en svag sjæl, som en enkelt gang var så heldig at blive hørt i noget, som han ved en fejltagelse kunne brillere med. Dette vakte altid vor begejstring, og må vel i dag nærmest sammenlignes med en mand, som tipper 13 rigtige i tipning.

Men jævnt, sejt slid og målbevidst skolearbejde vakte vor mistænksomhed og uro, og disse i øvrigt normale sjæle kunne vanskeligt passes ind i vor vidun-derligt begrænsede tolerance. Jeg er i dag sikker på, at den lille fraktion i klas-sen, som betragtede skolearbejdet som det vigtigste, anskuede os med en vis foragt og nedladdenhed, når denne stør-re gruppe af energiske krudtugler tum-lede sig på spladsen efter de sidste tun-ge og søvndyssende timer efter mausen.

Så i store træk var vi alle lige intole-rante og alligevel meget afhængige af hinanden og knyttede til hinanden i hele skoletiden, i nogle tilfælde nære venner endnu.

Man kan sætte sine milepæle i livet, som man vil, og vi sætter da en 50 års milepæl ved vor afrejse fra Herlufsholm - ud til et andet, ganske andet liv.

50 år kan synes en lang tid, særligt når man er ung, men i min alder kan jeg ikke forstå, at der ikke er gået meget længere tid, for den sags skyld 100 år - så meget vi har oplevet siden hen af stort og småt, af gode og dystre tider. Mange menneskeskæbner og ansigter passerer lydløst forbi, når man lukker øjnene og tænker bagud.

Da 2. verdenskrig brød ud i septem-ber 1939, havde vi ingen anelse om, at vi skulle blive direkte berørt af disse dengang fjerne begivenheder, som først var spændende, Gud forbyde udtryk-ke, men efterhånden blev blodig alvor og ofte et mareridt.

Og vi var da den 1. årgang, som trådte ud fra Skolen et par måneder efter, at den tyske Wehrmacht brød ind i Danmark for at beskytte os. I de følgen-de 5 år var vi ganske enkelt ikke herrer over begivenhederne, som så mange millioner af mennesker også måtte san-de. Men fra vor klasse mistede vi direk-te 2 kammerater, hver på sin side af dramaet. Den ene kæmpede for sit land ude i den store verden og skabte bety-delig respekt for sit land og sin familie - den anden blev der ikke talt meget om, han gik med fjenden, og den foragt, man dengang følte for ham, er blevet afløst af undren og medfølelse.

Vor årgang 1940 var, når jeg selv skal sige det, en spændende årgang med mange individualister, og de menne-sker, som fremfører, at kostskole-liv ud-sletter elevens individuelle træk, burde have en chance for at møde os.

Trods alt hvad der er sket i de mel-lemliggende år, står fortsat årene på Herlufsholm strålende klare i erindrin-gen og selvfølgelig har skole-årene præ-get os alle enormt på godt og ondt. Jeg

husker fra et tidligere jubilæum, hvor klassen prøvede på at samles til en glad stund og et beskedent bæger mjød, at én af kammeraterne venligt afslog in-vitationen, som han selv skulle betale for, med den lakoniske besked, at han var så inderlig glad over, at han ikke skulle se os mere, men i øvrigt ønskede han os en god fest. Det var da et afslag med maner, og vi drak hans skål, men det fik han ikke at vide.

De mere markante oplevelser i skole-tiden 1933-1940 burde kunne læses i »Skandaleprotokollen«. Denne eller disse bøger fra Skolens liv, nedskrevet år efter år af den afgående klasses bedste penne, forsvandt på ét eller andet tids-punkt fra Skolen, enten fjernet af en ussel sjæl til egen egoistiske fornøjelse, eller en forkrympet og frelst personage, som har fundet det skrevne for stærkt og som har villet skåne eftertiden for undertiden nærgående og usentimenta-le betragtninger fra diplenes liv. Hvor er disse bøger? Umådelig, lokal hæder vil tilfalde det menneske, som kunne give skolen disse beretninger tilbage.

Vort eget bidrag til Skandaleproto-kollen var, sagt med rimelig beskeden-hed, helt fremragende. Oplægget var godt, »drejebogen« omhyggeligt redige-ret, og slutresultatet overgik vore dri-stigste forventninger.

Stef, alias lektor Steffensen, som var vor højt begavede matematikhører, havde af ukendte grunde meget svært ved at lære vor intelligente klasse mate-matikkens simple grundregler - for slet ikke at omtale matematikkens mere udviklede dansetrin.

Det vil være svært for eftertiden at forstå, at skolen måtte se sig nødsaget til at tildele os ekstra tid til eksa-menslæsning i dette spændende fag, i det forfængelige håb, at vi kunne opnå bedre eksamensresultater, end en nøg-tern vurdering af situationen berettigede til. Et andet forstyrrende element var det gode vejr med strålende sol i denne periode.

Vi havde altså udset Stef til at være hovedpersonen til vore indlæg i Skan-daleprotokollen. Det var måske ikke særligt pænt af os - men det var altså en kendsgerning. Alt i alt kan man måske sige, at alle vore gode indfald ikke styr-kede den noget træge optimisme, som Skolens stab af hørere havde, når vi kom på tale.

Stef holdt af at fyre nogle vittigheder

Som 25 års jubilarer:

Ørk.: L. J. Michaelsen, N. C. Holt, S. T. Achen, P. C. Kjær. *Skråt n.f. Michaelsen:* L. P. Ferdinand. *Skråt n.f. Kjær:* E. Bindslev. *M.rk.:* J. Carøe, N. O. V. Andersen, A. Faartoft, N. E. Beck, H. Tillisch. *M.rk.:* P. Stig-Nielsen, J. Riis, P. A. Tvede, C. Jessen, J. O. Hansen, H. N. Knudsen. *Fraværende:* E. Dynesen, H. S. Jørgensen, J. V. Langkilde, K. S. Nikolaisen, N. Rasmusen.

af i timerne. Ofte var de gode og underfundige, og det var således ikke svært at more sig højlydt over disse indlæg.

To dipler i klassen var på forhånd udnevnt til at nedskrive forløbet af begivenhederne i timen med henblik på et lødigt bidrag til omtale i Skandaleprotokollen - og med vor noget usmagelige sans for at kunne bringe en hører i vanskeligheder havde vi en rimelig sikker fornemmelse af, hvordan sagen skulle gribes an.

Dengang, i tidernes morgen, så klasseværelset næsten ud som i dag med et par væsentlige forskelle. De gamle træpulte var nok noget medtagne, men da de sikkert havde stået der siden Birgitte Gøie's dage, var de øjensynligt uopslidelige. Anbragt i 2 snorlige rækker med en mellemgang tjente de et dobbelt formål - de tjente som en solid støtte for vore bagdele og som borde for vore åndelige sysler. Mellemgangen havde en for høreren strategisk vigtig position,

da han således kunne nå ned til områder med gærende uro i klassen med en foruroligende fart.

Klasseværelset var yderligere udstyret med en kæmpe kakkelovn med skærm foran, og man kan have ondt af nutidens dipler, som må nøjes med en nøgtern opvarmning af lokalet ved centralvarme og -apparater. I vintertiden tjente kakkelloven os trofast med en hyggelig buldren af bølgebrændet ude fra skovene omkring, men når hørerne

trængte til lidt opmuntring, kunne vi da godt overtale til at fyre op i lokalet, så sveden stod på panden, eller vi kunne få den ikke helt originale idé at komme kastanjer i ovnen inden timens begyndelse, hvilket medførte en række festlige eksplosioner senere i timen. En gang blev det høreren for meget, og i sin forbitrelse kommanderede han Lorenz Ferdinand til at tage kastanjerne ud af kakkelovnen igen. Det lod sig ikke gøre.

Til denne historie var det kun kakkelovnsskærmen, som vi havde brug for, og den blev anbragt på tværs bagest i mellemgangen, således at den kunne skjule en stol med en grammofon på. Under skærmen stillede vi et par gummistøvler, som Stef kunne se fra sit kateder. Ideen var, at han skulle tro, at der var en dipel skjult bag skærmen.

Vore to referenter var klare ved timens begyndelse, men Stef var øjensynlig ikke i sin bedste form, og vi måtte da ligefrem spørge ham, om han ikke havde en morsom historie til os.

Let smigret og i bedre humør fik vi så en rimelig morsom historie, som udløste den sædvanlige uskyldige latter. Samtidigt med dette startede én af diplene - et senere agtværdigt medlem af det danske samfund - en latterplade på den skjulte grammofon.

Denne mere end sædvanlige latter og begejstring for historien gjorde et gunstigt indtryk på Stef. Han så virkelig belønnet ud, men som den opmærksomme læser kan forstå, varede henrykkelsen ikke så længe. Alt godt har en ende, og da latterkaskaderne fortsatte ufortrødent fra den bageste del af klassen, nærmere bestemt fra området bag kakkelovns-skærmen, antog Stef en mere og mere truende holdning. Hans skarpe blik så gummistøvlerne, og da han havde fået samlet tilstrækkeligt med adrenalin i blodbanen, styrtede han ned igennem mellemgangen for at få afstraffet den uheldige fyr bag skærmen, som ikke kunne forstå, at legen var forbi. Med alle tegn på forbitrelse, som vi godt kunne forstå, og med små mærkelige lyde rev han kakkelovns-skærmen ned for at finde to ensomme gummistøvler og en tålmodig grammofon. Særligt intelligente læsere vil kunne forstå, at resten af timen var præget af en vis opløsnings-tendens, og alt blev nedfældet på papiret af vore udsendte medarbejdere og senere bearbejdet til Skandaleprotokollen.

Som det vil fremgå, er historien bedre egnet til en Skandaleprotokol end til læsning af svage sjæle, og jeg vil da derfor gentage min henstilling om, at protokollen leveres tilbage til skolen.

Nu skylder vi Stef, at der bliver bragt ligevægt i relationerne til diplene årgang '40. Ligesom vi havde overtaget ved ovenstående historie, så snørede han os en anden gang, hvor offerlamene blev os, og hvor han besejrede os til vor store forbløffelse og beundring.

Atter samme klasselokale, men denne gang er det selve kakkelovnen, dette kulturhistoriske apparat, som skulle bruges til vore muntre indfald.

Flittige, som vi også kunne være, havde vi i kemitimen opdaget, at sammenblandingen af svovlsyre H_2SO_4 og jernklorid $FeCl_2$ ville danne svovlbrinte, som alle dannede mennesker véd, lugter ilde. Og det gjorde denne blanding da også på denne vinterdag.

Fra kemitimen havde vi samlet de nødvendige ingredienser til vor studiekreds, og før timen anbragte vi blandingen i en grøn emaljekop, som jeg har endnu, oppe på toppen af vor enorme kakkelovn, men af gode grunde godt skjult for eventuelle nysgerrige blikke. Videnskaben følger visse, faste love - det er betryggende, men den dag var det ikke til vor fordel. Ret hurtigt steg der fede okkergule tåger op fra kakkelovnens top og fordelte sig langsomt og ubehageligt i klasseværelset, hvis konturer blev noget udviskede af de ildelugtende dampe. Vor begejstring dalede proportionalt med dampenes koncentration. Jeg sad og skrev med en sølvpencil, som hurtigt ændrede sig fra udseende som sølvblyant over brunlig farve til sort farve forårsaget af sølvets omdannelse til sølvsulfid. På dette tidspunkt var morskaben begrænset, stanken utålelig, og vi anmodede derfor Stef om tilladelse til at åbne et vindue. Stef var klogere end som så - han lod, som om han intet havde bemærket og kunne derfor ikke se nogen grund til at åbne vinduer.

Da timen var forbi, forlod vi klasseværelset med større hast end normalt, og nu drev tågerne videre ned gennem gangen, ned til Vylen og Hørværelset. Stor opstandelse og livlig aktivitet for at finde ud af årsagen til miseren. Men den blev aldrig opdaget. Opstandelsen var større, end vi havde beregnet, og vi udviste en bemærkelsesværdig iver for

at få fjernet alle spor af vor kemiske opfindsomhed. Men denne gang var det Stef, som scorede et point.

Det gode blad »Herlovianeren« må have fået nok af vore lystige historier, så lad mig slutte af med et lille varmt solstrejf fra skoletiden på Herlufsholm.

Et år var Stef bordholder for klassen og præsiderede med beundringsværdig myndighed for den nordlige ende af spisebordet. Fra denne kommandocentral foregik én af dagens vigtigste begivenheder, idet han som bordholder uddelte maden gavmildt til den sultne forsamling.

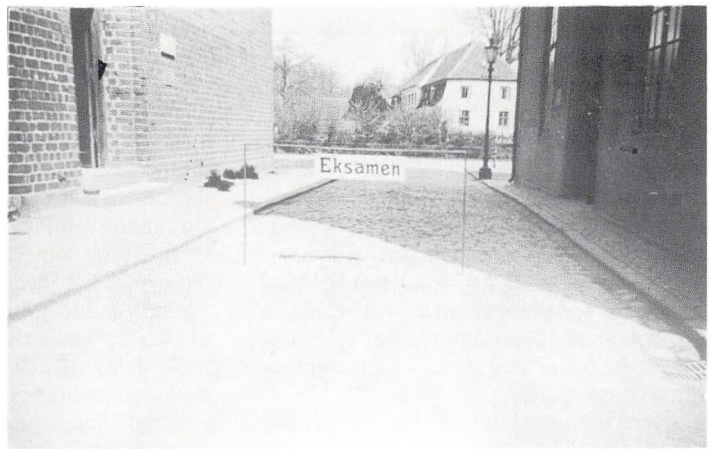
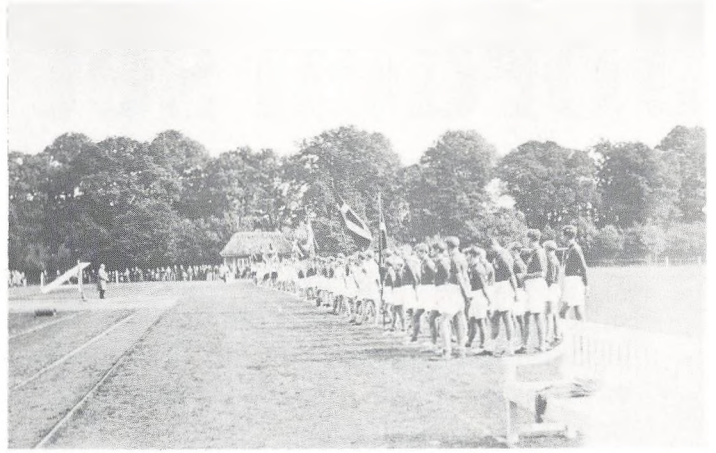
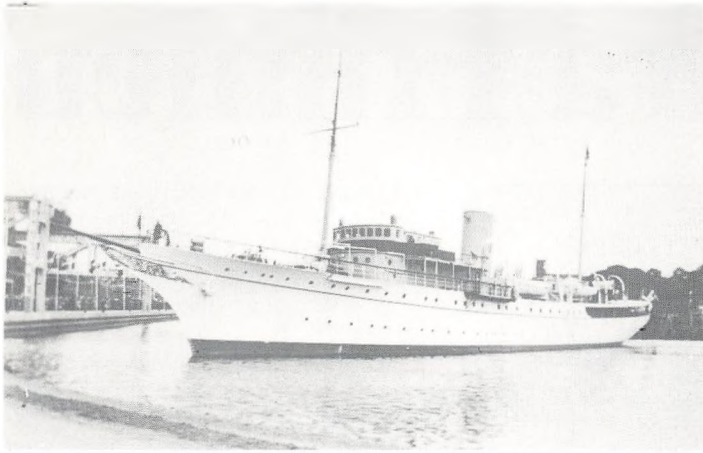
Det var onsdag, og dette medførte, at vi ret regelmæssigt fik sødsuppe som første ret. Sødsuppen var god, med store klare perler i - formentlig frøæg, og i bunden lå store mængder rosiner og svedsker, som rundhåndet var fyldt i fra køkkenets side.

Stef var en kunstner som suppeuddeleler. Han havde en energisk, måske virtuos, omrøringsteknik, som sikrede, at svedsker og rosiner blev hvirvlet op fra bunden og således ligeligt fordelt i de forskellige portioner. Det var en vigtig detalje!

Nu skete der det ejendommelige - for Stef - at han under udøvelsen af sin funktion opdagede nogle smukt indpakkede karameller sammen med de sædvanlige naturprodukter (svedsker og rosiner) i potageskeken. Ifølge den opmærksomme iagttager, og dem var der mange af, så han noget betuttet og desorienteret ud. Han rørte en ekstra gang, med det sædvanlige smukke sving i håndledet, og landede endnu engang en smuk fangst af karameller i potageskeken.

Det blev for meget. Stef brølede ud i lokalet til Langebøv, som var den tro, ledende og tjenende ånd ved spisebordet. Langebøv var som sædvanligt i sin fine uniform, langbenet, rødhåret og lidt ludende. »Carl, hvad er det for en utilbyrlighed her i suppen?«

Langebøv var ikke så let at ryste psykisk, han nærmede sig forsigtigt og gjorde sine iagttagelser i stor stilhed, mens Stef pegede på utilbyrlighederne. Så sagde Langebøv højt på sit gode sydsjællandske mål: »Lektor Steffensen, død er itte noen utilbyrlighed - død er en flydekaramel.« □

En af årets 50-års jubilarer, Louis Michaelsen, har indsendt mange billeder fra sin skoletid. Heraf er udvalgt 4: Ø.tv. kongeskibet Dannebrog i Næstved havn ved kanalindvielsen i 1937. Ø.th. skoleidrætsstævne. N.tv. skitur til Polen før krigen: Niels Faartoft, Lous Michaelsen, adjunkt H. Beck, Niels Beck, Otto Krüger, Niels P. Tulstrup. Og et kendt skilt.

Aksel Volten efter Herlufsholm

Omtalen af Aksel Volten på Herlovia-nerens sider 785 og 808 bør følges op med skildringen af ham i Dansk Biografisk Leksikons bind 16.

Han blev født i Slagelse i 1896 som søn af en lærer Rasmussen. Familien tog navneforandring i 1914. Allerede året før var han dimitteret som klassisk-sproglig student fra Sorø Akademi. I 1919 blev han magister i klassisk filologi med hovedvægten på græsk og var 1921-26 knyttet til Herlufsholm.

Efter at have forladt skolen begyndte han at studere nærorientalske sprog, især ægyptisk, ved universitetet, erhvervede 1941 den filosofiske doktorgrad og blev 1943 amanuensis ved universitetets ægyptologiske laboratorium. Han ledede her papyrussamlingen og koncentrerede sine egne studier om svært tilgængelige litterære papyrus-

tekster fra den ptolemæisk-romerske tid. En hovedinteresse for ham var at påvise den store indflydelse den nærorientalske verden, først og fremmest Ægypten, havde øvet på grækernes religiøse og videnskabelige forestillinger. Hertil var hans indgående kendskab til den klassiske litteratur af stor betydning. Biografien nævner titlerne på 6 vigtige værker fra hans hånd.

Aksel Volten afgik ved døden i Gentofte i 1963. *Frantz Wendt ('23)*

Anonymt Herlufsholm i radioen

Som led i Statsradiofoniens genudsendelse af danske radiomontager, der i årenes løb har vundet den højtansete

Prix Italia, præsenterede radioens Program 1 to gange i løbet af 5. april Christian Stentofts montage »Uden straf ingen skole«, der vandt prisen i 1985. Skønt Herlufsholms navn ikke nævnes (og ingen derfor kan beklage sig over udsendelsens ensidige karakter), kan skolen dog let identificeres af herlovianere, takket være et antal navne og betegnelser.

Det indtryk, udsendelsen giver af livet på den anonyme kostskole, er trist og negativt. Men hvor kunne der dog skabes et fængslende, levende og alsidigt billede af herlovianerens tilværelse!

Var det for resten ikke en idé at få udsendelsen afspillet ved et møde i Herlovianersamfundet? Eventuelt med afspilning også af ikke anvendte dele af den oprindelige optagelse.

Frantz Wendt ('23)

Jorden set fra Himlen

Af Peter Stig-Nielsen (40), hvis erindringer påbegyndtes i martsnummeret og afsluttes her. Vi læste sidst om afrejsen 1940, gennem Tyskland til USA, om ingeniøruddannelsen der, om RAF-uddannelsen i Canada og om tiden frem til udstationeringen for SAS i Beirut. Vi er nu i begyndelsen af 1960'erne.

Det blev også til et par flyvninger med kongefamilien til både Teheran og Rom samt Brindisi, da prinsesse Anne-Marie med følge skulle sejle herfra til sit bryllup med Kong Konstantin. Det skal ikke nægtes, at man før afgang ved disse flyvninger bad til forsynet om, at alt ville fungere som planlagt, uden forsinkelser eller besværligheder af nogen art - hvad de heldigvis også gjorde.

Efter hjemkomsten fra Beirut vendte jeg tilbage til kontorstolen som flyvechef, og kort tid derefter blev jeg omskølet til DC-8. Jeg var dermed igen på langruterne, hvor jeg genså både Øst og Vest Amerika. Nu oplevede jeg også nye destinationer som f.eks. Fjerne Østen og De Vestindiske Øer. Jeg var med ved åbningsflyvningen til de sidste og boede både på Trinidad, Granada, og Tobago. Da flyvetiden dertil var så lang, at man ikke kunne flyve derover og tilbage i én omgang, var man faktisk »tvunget« til en uges ophold på disse dejlige øer mellem de egentlige flyvning er dertil. De lange ture til Østen med korttids-stationering i Bangkok (6 uger), hvor man havde mulighed for at tage familien med, gav også nogle dejlige oplevelser. Thailand var jo endnu på den tid ikke oversvømmet af turister, så de senere så populære badesteder som Pattaya var hyggelige små badebyer, hvor sandet var rent og vandt var klart. (Jeg læste forleden, at de 300 nyopførte hoteller tømmer alt deres affald direkte ud i badevandet, så det er forbundet med alvorlig fare for sygdom at tage sig en dukkert i det »friske havvand«).

At passe kontor, flyvning og familie var efterhånden en ret belastende opgave, og jeg valgte derfor, samtidigt med omskoling til DC-10, at forlade kontorstolen - det var i 1976, 5 år førend pensionen. Overgangen til dette nye fly var i sig selv

en spændende oplevelse med undervisning i teknik, som foregik på film med en instruktør som tilskuere, der kun blandede sig i undervisningen, hvis han blev direkte adspurgt om noget. Selve flyet var også særdeles interessant med indbygget mulighed for automatlanding samt et avanceret navigationssystem, som tillod indkodning af hele ruteafsnit og indflyvningsprocedurer. Oplysningerne blev overført til autopiloten, som så overvåget af piloten udførte opgaven korrekt. Denne overgang til udvidet automatisering er selvfølgelig en hjælp for piloten og dermed sikkerheden, men kræver til gengæld nøje overvågning og øvelse i straks at gribe ind, hvis automatikken svigter. Tjenesten på DC-10 gav fornyede muligheder for 6 ugers ophold i udlandet med familie.

Det blev til et par korttids-stationeringer i Seattle, hvor tjenesten bestod i at flyve frem og tilbage til Los Angeles 4 gange om ugen, så det gav god tid til at udforske den amerikanske vestkyst i lejet bil.

Det blev også til 2 gange 6 uger i Tokyo - en om foråret og en om efteråret - hvor vi blandt andet deltog som tilskuere i kejser Hirohitos fødselsdags-arrangementer. Jeg fløj hver onsdag til Anchorage i Alaska og vendte tilbage til Tokyo fredag aften, så der var rigelig tid til at udforske den interessante by og dens omegn. Selve flyveturene bød på det usædvanlige, at man oplevede med/modvinde på op til 400 km pr. time. Også den japanske fiskerflåde med sine mange lys tændt om natten var et helt utroligt syn - det lykkedes mig faktisk en gang at forskrække min styrmand, som fløj på det tidspunkt, ved at spørge ham, hvorfor vi befandt os over en storby, når vi burde være langt ude over havet på vej tilbage til Anchorage.

En oplevelse, som heller ikke glemmes så let, var en tur til Nairobi med et ophold på 5 dage. Vi nåede her at komme på safari, ligge i hytte neden for Kilimanjaro og se de mange vilde dyr i et utroligt smukt landskab.

Marts 1980 og pensionsalderen rykker nærmere med uhyggelig fart - et tidspunkt, hvor man ved med usvigelig sikkerhed, at man mister sit certifikat - en kendsgerning, som i løbet af hele ens karriere har været noget uvirkeligt, som lå langt ude i fremtiden. En aften blev jeg ringet op og spurgt, om jeg ville flytte til Bangkok og gøre tjeneste i Thai International Airways indtil videre. Jeg slog til med det samme, og 8. april rejste min kone, min yngste søn og jeg selv til Thailand for at bosætte os på ubestemt tid - det blev til 2 år.

Blandt de ruter, jeg ikke tidligere var kendt med, var turen til Australien. Det var et stort og øde land at flyve over, men til gengæld var opholdet i Sidney med koncert i Jørn Utzons opera-hus en oplevelse, man sent vil glemme. Byen og dens omgivelser set fra havet på en ekskursionsbåd var særdeles smuk og befolkningen meget venlige og gæstfri. Også anflyvning og landing i Hong Kong, hvor jeg ikke før havde været, rummede spændende momenter, som jeg ikke tidligere havde været udsat for. Indflyvningen foregår mellem høje klipper og bjerge, og under selve slutfasen af denne ligger man i et sving og i højde med hustagene.

Det første år i Bangkok havde vi bil og oplevede, hvorledes trafikken afvikledes under den utroligste mangel på regler - næsten værre end i Libanon - men vi slap igennem året uden en eneste skramme.

Det ville gå for vidt at omtale alle vore oplevelser i Thailand, blot skal det nævnes, at vi selvfølgelig gennemtravede Bangkok og så dens mange gamle, smukke templer. Vi besøgte den gamle kongeby Ayuthia fuld af minder fra fordums storhedstid. Vi fløj til og boede i Chiang Mai i det nordlige Thailand, hvorfra vi foretog udflugter til de primitive lokale stammelejre og til elefantfarmen, hvor de unge elefanter lærte at arbejde og de gamle (60 år og opefter) gik på pension og nød tilværelsen med at spise, bade i floden eller blot drive den af. Vi sejlede via adskillige floder til den »Gyldne Trekant« mellem Burma, Thailand og Laos, hvor en del af den ulovlige opium dyrkes og forhandles. Denne sejtur foregik med bevåbnet vagt ombord grundet fare for

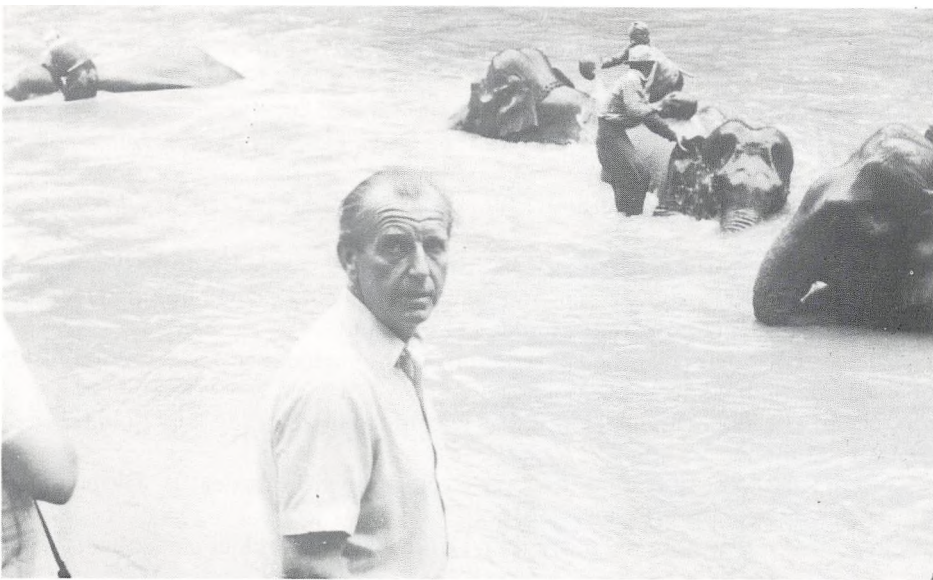

Japan 1977. Stig-Nielsen, fru, Morten.

Stig-Nielsen med Tonpin og Chatrachai, juli 1981.

Elefanter bader i floden nord for Chang-Mai, April 1982.

bandit-angreb, hvilket i øvrigt ugen efter viste sig påkrævet, idet en tysk turist blev skudt på samme tur, som vi netop havde været på. Den 8. juli, dagen inden min 60 års fødselsdag, fløj jeg, hvad jeg troede skulle blive min sidste tur, og gjorde derefter klar til en ferietur med min kone til Nepal. Ved hjemkomsten herfra blev jeg kaldt op til flyvechefen og spurgt, om jeg ville fortsætte et år til - dog som styrmand, da mit certifikat ikke længere tillod mig at flyve som fartøjschef. Der fulgte et år, hvor jeg sad som næstkommanderende hos mine gamle kaptajnskolleger - en særdeles lærerig periode, hvor det pludselig ikke længere var mig, som havde noget ansvar, men jeg fik til gengæld lejlighed til at studere, hvordan andre kaptajner løste deres opgaver. Det var to dejlige år, hvor arbejdet med mine thailandske besætningsmedlemmer vækker glade minder om livlige diskussioner og et fremragende kammeratskab.

Som afslutning vil jeg blot sige, at mange i årenes løb har spurgt mig, om det dog ikke blev trivielt og kedeligt i længden at sidde time efter time og det meste af tiden blot glo ud af vinduet.

Svaret er naturligvis nej, idet jeg altid har oplevet hver flyvning som et spil, hvor det gjaldt om at føre fly og passagerer fra A til B så sikkert, så rettidigt og så behageligt som muligt. »Modstanderne« i spillet var så de problemer, som vejret, teknikken og syge eller voldelige ombordværende kunne skaffe en på halsen, og som skulle løses for at vinde »spillet«. Da problemerne aldrig var ens, blev løsningen af dem og dermed flyvningerne aldrig ensformige - nogle var lette, andre fulde af besværligheder og skabte dermed den variation, som altid holdt interessen fangen. Når man derfor ser tilbage på et langt liv i luften (22.000 timer) kan man glæde sig over de mange dejlige mennesker, man har mødt og arbejdet sammen med, mindes det smukke syn af en solopgang over Alperne, en solnedgang over det Indiske Ocean eller en flyvning gennem et voldsomt tordenvejr på vej fra Singapore til Bangkok, og man synes, at man har haft en dejlig tilværelse og gerne levede den om igen.

Jeg undrer mig af og til over, hvorfor det gik godt for mig og galt for mange andre - ét er sikkert - håndslag, flid eller kundskaber er ikke nok - der skal en venligtsindet Gud, et nådigt forsyn eller kald det held til, for ikke at få samtlige negative faktorer imod sig på én gang, for så klarer man det helt enkelt ikke.

P.S. Som formand i »Pilot Pensionist Foreningen« og med en søn som jagerpilot på Karup er der stadigvæk rige muligheder for at snakke flyvning, når trangen melder sig. □

NYE BILLED TÆPPER I VYLEN

I forbindelse med klosterets 850 års jubilæum blev Vylens østvæg smykket med tekstilkunstneren Ruth Ritzaus billedtæpper med motiver fra klosterets og skolens historie.

På skolens 450 års dag, 23. maj 1990, ophængtes på vestvæggen endnu to billedtæpper af samme kunstner. Emnerne - titlerne - er denne gang »Varmt og Koldt«, eller som Heis kaldte dem ved afleveringen »Nord og Syd«. Den sag vil diplo/piple nok afgøre.

Tæpperne ses ovenfor. Dette er en af de mange lejligheder, hvor man kan ærgre sig over, at HERLOVIANEREN ikke bringes i farver. En beskrivelse må i nogen grad afhjælpe den mangel.

I »Koldt«, tv., domineres himlen af et bælte af nordlys, hvorover Karlsvognen ses. Spidse, snedækkede fjelde og svømmende isbjerge breder sig over midten, og nederst tumler allehånde polardyr sig mellem hinanden. Mellem jord og himmel flyver fugle, først og fremmest alke, og nederst til højre ses en eskimo med myldrende hunde i et forspand.

I »Varmt«, th., er vi under Afrikas glødende sol og ser Kilimanjaros snedækkede top og grønne fod med forbjerge. Landskabet er befolket med tropezonens dyr, og nederst af indfødte med deres afgrøder.

Fru Ritzau er nordmand og har været højt mod nord i sit fødeland, men aldrig i de egentlige polarområder, så »Koldt« er delvis et fantasiprodukt. Derimod er »Varmt« inspireret af mange års ophold i Kenya.

Tilblivelsen: Arbejdet indledes med skitser, som til sidst fører til kompositionernes fremstilling i forholdet 1:1. Derpå jages stoffer i alle kulører i forretningerne, og figurerne zig-zag syes på, ofte med polstring.

Fru Ritzaus mand har aktivt levet med i arbejdet, bl.a. ved at sikre sig, at stjernen i Karlsvognens knæk er en dobbeltstjerne, Mitzar-Alkor, og at tropefuglene er turako'er.

Rigtigt! Han er Tobias Ritzau (?26).

N.E.A.

De 190 Herlovianer- biografier

Af Frantz Wendt (*23)

Bind 6

Ejler Haugsted (1875-1959) (1893)
C.J. Hedemann (1852-1932) (1863-66)
Knud Hee Andersen (1886-1964) (1904)
Johan Hegermann-Lindencrone (1838-1918) (1856)
Adam Helms (1904-1980) (1923)
Poul Helms (1884-1959) (1902)
Sophus Hennings (1846-1916) (1864)
N.E. Hofman Bang (1803-86) (1822)
Steen Hohendorff (1625-87) (1636-42)
Henrik Holck (1599-1633) (uden år)
Sven Holm (1940-) (1958)
Viggo Holm (Woldemar) (1855-99) (1874)
Helge Holst (1871-1944) (1889)
Erik Holtved (1899-1981) (1916)
Claus Hornemann (1751-1830) (1766)

Bind 7

Just Høg (1640-94) (1654-57)
Holger Iacobæus (1865-1934) (1883)
Vilhelm Ingerslev (1835-1918) (1852)
Percy Ipsen (1880-1952) (1900)
C.F. Jacobi (1739-1810) (1754)
Jakob Jakobsen (1864-1918) (1883)
Otto Jensen (1840-1915) (1857)
Jens Dinesen Jersin (1588(7)-1634) (c. 1605)
Chr. von Jessen (1817-84) (1834)
Franz von Jessen (1870-1949) (1880-84)
Oskar Johansen (1860-1942) (1878)
Erik Kampmann (1880-1942) (1899)
S. Keiser-Nielsen (1856-1926) (1876)
R. Kjer-Petersen (1873-1953) (1891)

Bind 8

S. Chr. Knudtzon (1844-1913) (1862)
J. von Koss (1787-1858) (1804)
C.V. Kraft (1849-1924) (1867)
F.C. Krebs (1814-81) (1834)
F. Kretz (1854-1921) (1871)
Knud Kring (1886-1918) (1904)
Kristian Kålund (1844-1919) (1863)
Hans Kaarsberg (1854-1929) (1873)
Johannes Kaarsberg (1856-1917) (1873)
Otto Irminger Kaarsberg (1894-1970) (1912)
Villum Lange (1624-82) (1641)
Anders Lassen (1920-45) (Herlufsholm ej omtalt) (1932-35)
Jørgen Lehmann (1898-1989) (1910-14)
E. Lehn Schiøler (1874-1929) (1885-86)
Otto Lemvig (1758-1834) (1777)
C. Leuning (1820-67) (1837)

Bind 9

Christoffer Lindenov (1611-79) (ud c. 1629)
Christian Lunn (1804-90) (1822)
Just Lunning (1910-65) (1929)
Bolle Luxdorph (1643-98) (1660)
Henrik Madsen (1867-1946) (1885)
Jan Maegaard (1926-) (1944)
Albert von Magius (1869-1941) (1881-86)
F.V. Mansa (1794-1879) (1812)
H.B. Melchior (1773-1831) (1790)

Bind 10

Frederik Moltke (1854-1936) (1873)
Torben Monberg (1929-) (1948)
Johannes Munck (1867-1919) (1886)
Herman Münter (1845-1903) (1864)
Peter Nansen (1861-1918) (1873-78)
Ebbe Neergaard (1901-57) (1919)
Paul Neergaard (1909-87) (1919-24)
H.A. Nielsen (1850-1932) (1870)

Bind 11

W. Oxholm (1805-76) (1820)
Knud Paludan (1908-) (1927)
H.J. Panner (1871-1930) (1889)
Helge Petersen (1886-1958) (1903)
Ulrik Plesner (1930-) (1949)
Claus Plum (1585-1649) (1604)
M. Raffenberg (1802-81) (1822)
Knud Lyne Rahbek (1760-1830) (1775)
Christian Ramus (1765-1832) (1781)

Bind 12

Chr. Rasmussen (1846-1918) (1865)
Peder Reedtz (1614-74) (1632-34)
Christian Reiersen (1792-1876) (1810)
Johannes Rhodius (c. 1587-1659) (ej oplyst)
Gottlob Rosenkrantz (1803-84) (1822)
Holger Rosenkrantz (1586-1647) (c. 1602-03)
Ivar Rosenkrantz (1813-73) (ud 1831)
Oluf Rosenkrantz (1623-85) (1634-40)
Palle Rosenkrantz (1867-1941) (1881-84)
Poul Nielsen Rosenpalm (1629-88) (1648)
Oluf Rosensparre (1559-1624) (ej oplyst)

HERLOVIANERSAMFUNDET

LEGATREGNSKABER 1989

Samlet legatformue pr. 1/1 1989	kr.	534.994,35
Den Gamle Overlærers legat 1/1 1989	kr.	59.843,05
	kr.	594.837,40

Netto renteindtægter	kr.	42.115,90
Kursgevinst v/køb af obl.	kr.	0,00
	kr.	42.115,90

Uddelte studielegater	kr.	26.000,00
Depotgebyrer m.v.	kr.	2.388,04
Fondsregistret	kr.	500,00
Renteudg. v/køb af obl.	kr.	0,00
Kurtage v/køb af obl.	kr.	0,00
	kr.	28.888,04
	kr.	13.227,86
Formue pr. 31/12 1989	kr.	608.065,26

Formue pr. 31/12 1989 fordeler sig således:

Oluf Hall's Legat	kr.	28.485,98
Apoteker Johan Sanders Legat	kr.	70.946,98
V. Clausen Hansens Legat	kr.	99.071,53
Overlærer Albert Leth's Legat	kr.	81.448,24
Gamle Herlovianeres Tilbagebetalingslegat	kr.	73.460,12
Læge Kristian Henrik Johnsens Legat	kr.	29.108,63
Pastor emer. R.C.I. Schades Legat	kr.	31.878,99
Kammerherre Sophus Hennings's Boglegat	kr.	17.904,99
Knud Høgsberg Petersens Mindelegat	kr.	25.909,46
Afdøde Herlovianeres Trængende Efterladte	kr.	55.638,32
Bryggericjer Vilhelm Valløe's Legat	kr.	33.828,71
Den Gamle Overlærers Legat	kr.	60.383,31
FORMUE pr. 31/12 1989	kr.	608.065,26

Emil Rosenørn (1810-94) (1830)
Ditlev Ræder (1790-1867) (1809)
Anders Sandberg (1620-77) (1635-37)
Chr. Sarauw (1865-1925) (1883)
Georg F. Sarauw (1862-1928) (1881)
Chr. Saugman (1864-1923) (1882)
Chr. Saugman (1895-1976) (1913)

Bind 13

Peter Schade (1641-1712) (ej student)
Niels Poulsen Schandorph (1596-1645)
(1616)
Frederik Schrøder (1888-1973) (1906)
Ludvig Schrøder (1836-1908) (1854)
Hannibal Sehested (1842-1924) -(1860)
Knud Sehested (1850-1909) (1869)
F.C. Sibbern (1785-1872) (1802)
Anthon Smidth (1809-68) (1827)
H. Chr. Sonne (1891-1971) (1909)
Peder Spormand (1608-61) (u.å.)

Bind 14

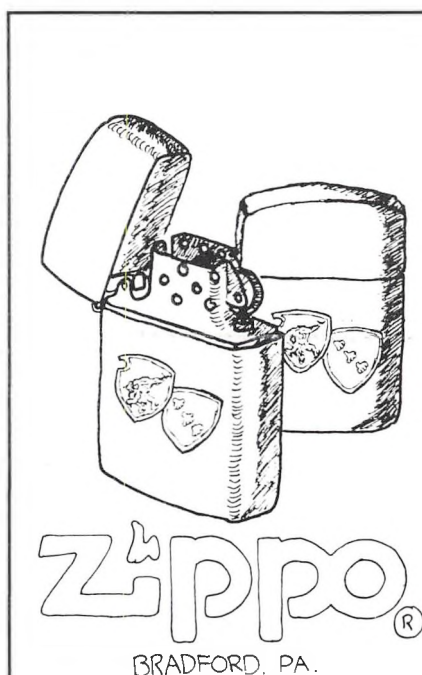
Stephanus Johannis Stephanius (1599-
1650) (1615)
William Walter Stockfleth (1802-85)
(1822)
Niels Thomsen (1930-) (1949)
Thomas Thomsen (1870-1941) (1888)
Alex. Thorsøe (1840-1920) (1853-59)
Christen Thaarup (1795-1849) (ej student)
Christian Ludvig Tillisch (1797-1844)
(1816)
F. Tillisch (1801-89) (1820)

Bind 15

Jørgen Troels-Smith (1916-) (1934)
Niels Trolle (1599-1667) (1613)
Gabriel Tryde (1860-1951) (1879)
H.J. Uldall (1907-57) (1924)
Ebbe Ulfeldt (1616-82) (ud 1629)
Johannes Ulsøe (1694-1732) (1712)
Jørgen Urne (1598-1642) (c. 1606-08)
Chr. Wad (1852-1926) (1870)
Martin Vahl (1869-1946) (1887)
Hans Wandal (1579-1641) (c. 1596)
Jens Jacob Weber (1742-1805) (1758)
Frantz Wendt (1905-) (1923)
Chr. Molt Wengel (1821-59) (1831-36)
V. Wille (1862-1944) (1882)
Rasmus Vinding (1615-84) (1632)
C.C. Withusen (1778-1853) (1796)

Bind 16

William Worm (1698-1737) (1715)
Johan Wöller (1878-1967) (1896)
Holger Waage (1868-1937) (1886)
Frederik Zahle (1842-1930) (1859)
P.C. Zahle (1825-98) (1844)
Sophus Zahle (1797-1837) (1817)
Otto Zinck (1824-1908) (1834-40)
H. Ødum (1900-75) (1917)
Urban Bruun Aaskow (1742-1806) (1758)
Sven Tito Achen (1922-86) (1940)
Sven Bjørnholm (1927-) (1946)

På 3.g's initiativ er der fortsat mulighed for at købe Zippo lightere med skolens emblemer indgraveret. Lighteren kan købes i

CHROME PLATED (250,-)
eller
SOLID BRASS (250,-)

Hvis gammelherloviaanere er interesseret i at købe denne, bedes de kontakte os skriftligt eller pr. telefon på følgende adresse:

Mads Junget Madsen /
Søren Østergaard
Skygningen Øst
Herlufsholm Kostskole
4700 Næstved
Tlf. 53 73 53 87
(mellem kl. 16.15 og 17.45)

På nummeret vil der følge nærmere oplysning om betaling m.m.

Personalia

1914

Dommer *Helge Friis Jespersen* sendte i april 1990 via *Berlingske Tidende* nogle trøstens ord til Ritt Bjerregaard, MF, da denne befandt sig i centrum for en stormfuld debat om åndelige værdier og respekten for disse.

1926

Professor emiritus *F.J. Billeskov Jansen* bidrager med en afhandling om »Ludvig Holberg and Human Rights« i festskriftet »Grenzenerfahrung - Grenzüberschreitung«, indeholdende studier til Skandinavien og Tysklands litteratur, og dediceret til den amerikanske professor P.M. Mitchell.

1928

Erik Hastrup fylder den 12. februar 1990 80 år. Efter 11 års tjeneste i Justitsministeriet sad han 1945-55 som dommer i Københavns Byret og 1955-70 i Østre Landsret. 1958-68 var han tillige medlem af Den særlige Klageret. På grund af svigtende helbred trak han sig tilbage fra dommersædet, men virkede 1970-80 som dansk redaktør af *Nordisk Domssamling*. Fra sine

unge dage har han interesseret sig for fugle og har gjort en betydelig indsats inden for Dansk Ornitologisk Forening. Han har desuden været medlem af bestyrelsen for fabrikant Chas. Otzens Fond.

1937

Fensmark Idrætsforening kunne i april måned 1990 fejre 100 års jubilæum, og jubilæumsskriftets hovedartikel var skrevet af tidligere direktør *Mogens Schlüter*.

1938

Palle de Bang fyldte den 21. februar 1990 70 år. Han arbejdede fra 1964 til 1987 på Vilhelm Pedersens Maskinfabrik i Høng, og herfra pensioneredes han fra stillingen som salgschef. Palle de Bang har beskæftiget sig meget med slægtsforskning og har desuden skrevet erindringer fra sin skoletid på Herlufsholm.

1939

Afdelingsleder, dr. med. *Jørgen Schultz-Larsen*, er i slutningen af marts 1990 afgået ved døden. Han tog lægeeksamen fra Københavns Universitet i 1947 og var fra 1950

til 1988 knyttet til Københavns Universitets arvebiologiske institut, hvor han i 1961 blev leder af afdelingen for eksperimentel genetik og cytologi. Jørgen Schultz-Larsen var blandt de første, der anvendte elektronmikroskopi på menneskelige væv, hans disputats fra 1958 omhandlede således elektron mikroskopiske undersøgelser af sædceller. 1972-86 var Jørgen Schultz-Larsen Sundhedsstyrelsens konsulent i strålebiologi og genetik, og 1976-86 Sundhedsstyrelsens repræsentant i forskningsrådenes gensplejningsudvalg. Han var en flittig arvelighedsforsker og en engageret vejleder for yngre kolleger. Han bevarede livet igennem et kristent livssyn, manifesteret gennem hans mangeårige formandsskab for Helleruplunds menighedskreds.

I henhold til kundgørelse i Statstidende den 20. april 1990 er forstander for Herlufsholms Skole og gods, kammerherre, hofjægermester *Aage Wolff-Sneedorff*, Tappernøje, fra den 16. april 1990 at regne benådet med ridderkorset af Dannebrogordenen.

1940
Fugleværnsfonden under Dansk Ornotologisk Forening modtog den 24. april 1990 12.000 kr. af købmandskæden Spar's miljøfond, og Fugleværnsfondens formand, læge *Lorenz Ferdinand* oplyser, at pengene skal bruges til fugleplancher på fondens 100 hektar store reservat på den lille ø Nyord umiddelbart vest for Møn.

Kommunaldirektør *Poul Adam Tvede*, København, har fået tilladelse til at anlægge og bære Dekorativ til 4. klasse af den nepalesiske »Gorkha Dakshina Bahu«.

1944
Af en bevillingsoversigt for perioden august-december 1989 fra

Statens Humanistiske Forskningsråd fremgår bl.a., at afdelingsleder, cand. scient. *Klaus Ferdinand* har fået en bevilling på 15.000 kr. til udgivelse af publikationen »Muslimsk Indvandrerkultur i Danmark. Konferencerapport fra Islam i Nutidens konferencerapport på Sostrup Slot, oktober 1988«.

1945
Kommunaldirektør *Per Gudme*, Grenaa, skildrede den 26. februar 1990 i Morgenavisen Jyllandsposten's »Midtpunkt« fhv. statsminister Hilmar Baunsgaard, der ville være fyldt 70 år den dag.

1946
Sognepræst *Thomas Hee Andersen* er den 11. marts 1990 afgået ved døden. Han var søn af pastor Knud Hee Andersen, Herlufsholm kirke, og aflagde teologisk embedseksamen i 1952, hvorefter han var præst først i Svendborg og derefter i Broager. Siden 1965 beklædte han præsteembedet i Vordingborg. Thomas Hee Andersen var i en årrække medlem af bestyrelsen i foreningen »Mit Livs Testament«.

1947
Salgschef *Erling Scheller* fyldte den 24. marts 1990 60 år. Scheller var indtil 1978 ansat i Kemikalie- og Olieselskabet B. Ringsted & Co., i perioden 1963-78 som administrerende direktør. I de følgende tre år var han direktør i Bjørn Thorsen Petrokemi A/S, og siden 1982 har Scheller været salgschef og konsulent i det svensk-tjekiske Kemikalie-selskab Chemapol Danica, Birkerød.

1948
Ambassadør *Hans Jørgen Assing* fyldte den 20. marts 1990 60 år, og blandt andre Berlingske Tidende bragte portræt af Assing, som fra 1989 har været Danmarks ambassadør i Australien, og tillige i Mosby.

Af en bevillingsoversigt for perioden august-december 1989 fra Statens Humanistiske Forskningsråd fremgår bl.a., at museumsdirektør *Mogens Bencard* har fået en bevilling på 4.571 kr. til at lade lektor Janet Arnold holde en gæsteforesning.

Ved en sammenkomst i den gamle lufthavnsbygning i Kastrup den 8. december 1989 modtog luftfartsdirektør *Val Eggers* Luftfartspokalen for 1989. Pokalen blev givet af Flyvejjournalisternes Klub.

I Danmarks Radio, program I, fortalte museumsinspektør *George Nellemann* den 4. januar 1990 om livsvilkårene for de polske gæstearbejdere »roepolakkerne« i begyndelsen af århundredet.

Administrerende direktør *Jens W. Trock*, M.J. Grønborg & Sønner Holding A/S, fyldte den 24. marts 1990 60 år, og Berlingske Tidende bragte dagen forinden et portræt af fødselaren.

1949
Professor, dr. phil. *Niels Thomsen* fyldte den 21. april 1990 60 år, og celebreredes i dagens anledning med festskriftet »Presse og historie« med henvisning til hans store indsats for presseforskningen. I årene 1958-65 ledede han Dansk Pressemuseum og -arkiv i Århus, var 1962-65 lektor ved Journalisthøjskolen og forelæste 1959-70 ved Nordisk Journalistkursus, også i Århus. I 1965-71 var han amanuensis i økonomisk historie ved Københavns Universitet, i 1971-73 lektor i statskundskab (kommunikation) og siden 1973 professor i nyere historie, tilknyttet Institut for økonomisk Historie. Med sin særlige baggrund var han medlem af mediekommissionen 1980-85. Af hans produktion er det vigtigste den to bind stærke

doktordisputats (1150 sider) om »Dagbladskonkurrencen 1870-1970«.

1950
To majorer af hæren fik i april 1990 overrakt legater på hver 5.000 kr. fra Fonden af 18. april 1964 som anerkendelse af deres personlige studievirksomhed: Major Knud Bartels og major Werner Iversen. Legaterne blev overrakt af præsidenten for De Samvirkende Danske Forsvarsbroderselskaber, direktør *Per Ammitzbøll*.

Cand. polit. *Hans Vilhelm Bischoff* er bidragyder til festskrift til professor, dr. phil. Niels Thomsen (se 1949) med afhandlingen »Giv os den fælles Hukommelse«.

1954
Til den bog, som blev udgivet i anledning af Modersmål-Selskabets 10 års jubilæum den 27. november 1989, bidrog kontorchef, cand. jur. *Lennart Konow* med artiklen »Offentlig formidling. Eller: Vi er til for borgerne, også når vi skriver til dem«. I bladet »Kommunen« kunne man den 15. februar 1990 læse en artikel af Konow om en tvivlsom afgørelse fra Tilsynsrådet for Nordjyllands Amt om kommunale stillingsopslag.

»Landbrugsnyt« nr. 4/1990 oplyser, at der på repræsentantskabsmøde for Grønt Center blev valgt to nye bestyrelsesmedlemmer - det ene nye bestyrelsesmedlem blev gods-ejer *Jon Henrik Krabbe*, Frederiksdal, der efterfølgende ved første bestyrelsesmøde blev valgt som ny formand for Grønt Center.

1955
Fra 16. april 1990 at regne er lensgreve *Preben Ahlefeldt-Laurvig* til Tranekær udnævnt til kammerherre.

Generalmajor (hæren) *Claus Christian Ahlefeldt-Møllerup* er beor-

Til *herr Carsten Lemche*, *Gersonsvej 79, 2900 Hellerup*

- Undertegnede ønsker at melde sig ind i HERLOVIANERSAMFUNDET
- Undertegnede medlem af HERLOVIANERSAMFUNDET melder adresseforandring således:

Navn: ..... Stilling: ..... Årgang .....

Tidligere adresse: ..... Telefon: .....

Fremtidige adresse: ..... Telefon: .....

Gældende fra: .....

Telefonisk melding undtagelsesvis: Kontor 34 14 12 10

Lad en gammelherlovianer pleje dine interesser i USA

Managementkonsulent Pierre Mourier HA, MBA '76 rejser i September 1990 til USA for at starte sit eget firma.

Pierre søger derfor kontakt med danske virksomheder, der ønsker opgaver løst på det nordamerikanske marked.

Erhvervsmæssigt har Pierre været salgs/marketing direktør med 50 sælgere under sig, og har i de seneste 3 år fungeret som Marketing/Management konsulent for internationale virksomheder i Sydafrika og Danmark.

Kontakt venligst: *Pierre Mourier, Nybrovænge 61, 2800 Lyngby. 42 87 08 08 (aften)*

dret til varig tjeneste som Assistent Director Operations ved den internationale militære stab i NATO's hovedkvarter fra 1. august 1990.

1958

Politimester *Ebbe Steen Hansen*, Middelfart, fyldte den 17. november 1989 50 år, og *Morgenavisen Jyllandsposten* bragte dagen forinden et portræt af fødselaren.

Sven Holm fyldte 13. april 1990 50 år. I dagens anledning blev hans omfattende forfatterskab (5 samlinger noveller, 10 romaner, 7 skuespil foruden digtsamlinger) genstand for megen omtale i dagspressen. Han debuterede 21 år gammel med novellesamlingen »Den store Fjende«. Det seneste af hans værker er brevromanen »En ufrivillig omhed« fra efteråret 1989. I årenes løb har *Sven Holm* modtaget en halv snes af landets fornemste litterære hædersbevisninger, således Det danske Akademis store pris allerede i 1974, og så sent som i februar 1990 *Jeanne* og *Henri Nathansens Mindelegats* store pris på 100.000 kr. Han har nyligt ladet sig indvælge i besty-

relsen for Dansk Forfatterforenings skønlitterære gruppe.

1959

Administrerende direktør *Peter Valdemar Christgau*, A/S Jernkontoret i København, fyldte 7. april 1990 50 år, og bl.a. *Berlingske Tidende* og *Næstved Tidende* bragte dagen forinden et portræt af *Christgau*.

Administrerende direktør *Thomas Ehnhuus Jermin*, Herlovianersamfundets formand, fyldte den 18. april 1990 50 år. *Berlingske Tidende* bragte et udførligt portræt af formanden.

1962

Landsdommer *Knud Aksel Knudsen* er af justitsministeren udpeget til at beklæde dommersædet ved den kommissionsdomstol, der skal undersøge Statsskattedirektoratets regnskaber.

Berlingske Tidende bragte den 18. november 1989 en kronik af *Claus Oldenburg* (1V'62), der er præst ved Garnisonskirken i København.

Kronikken omhandlede temaer omkring dommedagsbilleder.

1964

Ulrik Lehmann er udnævnt til salgsdirektør i *Better Brands A/S* med ansvar for salget til både det indenlandske og det toldfrie marked i Danmark.

1968

Under den 24. januar 1990 er professor *Philippe Adam Grandjean* benådet med ridderkorset af Dannebrogordenen.

1971

Cand. scient. *Lars Normann Jørgensen* er blevet ny generalsekretær for miljø-kampagnen *Vor Fælles Fremtid*. Han efterfølger *Ole Løvig Simonsen*, der er indtrådt i Folketinget som afløser for hans *Strunge (S)*. Kampagnen for *Vor Fælles Fremtid* er en folkeoplysnings- og aktivitetkampagne på miljøområdet. Komiteen bag kampagnen blev nedsat i sommeren 1989 på baggrund af Folketingets behandling af *Brundtland-rapporten*.

Dansk Firma Center A/S, København, har pr. 15. januar 1990 ansat *Hans Henrik Kondrup* som projektleder til udvikling af nye byggeprojekter. Han er uddannet civilingeniør og har tidligere været ansat som projektleder hos bl.a. *Ejendomsvirke A/S* og *Kampsax A/S*.

1975

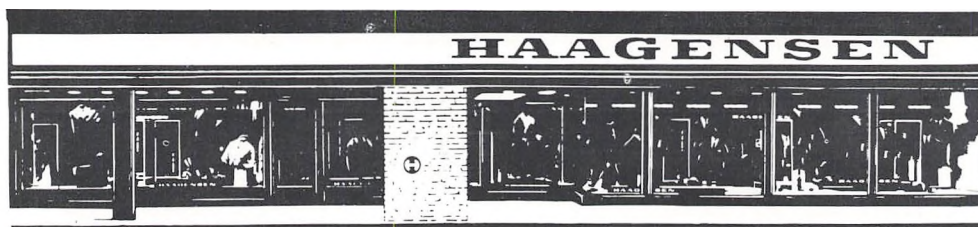
Bryllup i Herlufsholm Kirke: Ingeniør *Susanne Falk Henriksen* og advokat *Michael Krogh Steffensen*.

Advokat *Kirsten Levinsen*, advokatfirmaet *Kromann & Münter*, skrev i »Børsen« den 18. januar 1990 om fusionskontrol på baggrund af EF-forordning om kontrol med virksomhedssammenslutninger. Forordningen træder i kraft den 21. september 1990. *Kirsten Levinsen* har endvidere opnået møderet for Højesteret.

Øvrige

Lektor *Halfdan G. Beck*, tidligere hører på Herlufsholm, fyldte den 6. maj 1990 85 år. *Berlingske Søndag* bragte portræt af fødselaren.

Alt i Herlovianerudstyr hos

RINGSTEDGADE 2 - NÆSTVED - TELF. 72 03 90

RUSFEST 1990: MORTENSAFTEN. Annonce i oktobernummeret.